

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia.

Työ- ja elinkeinotoimistojen mahdollisuuksia keskittyä julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoamiseen parannettaisiin siirtämällä työmarkkinoilla olon esteiden, työmarkkinatuen odotusajan ja työllistymistä edistävästä palveluista poissaolojen selvittäminen työ- ja elinkeinotoimistoilta työttömyysetuuden maksajien hoidettavaksi. Työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoa yksinkertaistettaisiin luopumalla eräistä työ- ja elinkeinotoimistolle esitettävistä todistuksista ja kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta.

Työttömiä ohjattaisiin alueelliseen liikkuvuuteen ja koulutukseen. Työnhakijalla olisi velvollisuus työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä ottaa tietyin työmatkan keston liittyvin edellytyksin vastaan myös työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjottua

työtä. Lisäksi koulutusta vailla olevan nuoren olisi aloitettava opinnot myös silloin, kun koulutukseen hakemista ei ole edellytetty työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä, mutta nuori on kuitenkin hakenut opiskelemaan ja saanut opiskelupaikan.

Koulutusta vailla olevan nuoren oikeutta työttömyysetuuteen työllistymistä edistävän palvelun ajalta selkeytettäisiin.

Työmarkkinatuen odotusaikaa koskevaa säännöstä muutettaisiin muun muassa siten, että odotusaikaa ei asetettaisi vajaakuntoiselle, joka on suorittanut henkilökohtaisen suunnitelman mukaiset opinnot. Perhepäivähoitajille ja eräille muille vailla omaa syytään työnteosta estyneille voitaisiin maksaa työttömyysetuutta tietyin edellytyksin työsuhteen jatkuessa mutta työnteon ja palkanmaksun keskeydyttyä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA JA NYKYTILAN ARVIOINTI	4
Työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävät	4
Kotoutumistukena maksettava työmarkkinatuki	5
Perhepäivähoitajien ja työvapaalla olevien oikeus työttömyysetuuteen	5
Työmarkkinoilla olon esteet	6
Yrityksessä työskentelemisen, omassa työssä työllistymisen ja opiskelun päättymisen	6
Työmarkkinatuen odotusaika	6
Opintojen aloittamatta jättäminen ja työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettava työttömyysetuus	7
Työn vastaanottamisvelvollisuuden laajentaminen	8
Työllistymissuunnitelman laatiminen	9
Matka-avustuksen takaisinperintä	10
Työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolot	10
Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu	11
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	12
Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät	12
Kotoutumistukena maksettava työmarkkinatuki	12
Perhepäivähoitajien ja työvapaalla olevien oikeus työttömyysetuuteen	12
Työmarkkinoilla olon esteet	13
Työmarkkinatuen odotusaika	13
Opintojen aloittamatta jättäminen ja työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettava työttömyysetuus	13
Työn vastaanottamisvelvollisuuden laajentaminen	13
Työllistymissuunnitelman laatiminen	14
Matka-avustuksen takaisinperintä	14
Työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolot	14
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	14
4.1 Taloudelliset vaikutukset	14
Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät	15
Kotoutumistukena maksettava työmarkkinatuki	15
Perhepäivähoitajien ja työvapaalla olevien oikeus työttömyysetuuteen	15
Työmarkkinoilla olon esteet	16
Yrityksessä työskentelemisen ja omassa työssä työllistymisen päättymisen	16
Työmarkkinatuen odotusaika	16

	Opintojen aloittamatta jättäminen ja työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettava työttömyysetuus	16
	Työn vastaanottamisvelvollisuuden laajentaminen	17
	Matka-avustuksen takaisinperintä.....	18
	Työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolot.....	18
	Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu.....	18
4.2	Vaikutukset viranomaisten toimintaan	18
4.3	Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	19
5	ASIAN VALMISTELU	20
5.1	Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	20
	Työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävät	20
	Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu.....	20
5.2	Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	21
6	RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	21
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	22
1	LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	22
1.1	Työttömyysturvalaki.....	22
	1 luku Yleiset säännökset	22
	2 luku Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset	22
	2 a luku Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely	23
	3 luku Etuuden saamisen yleiset rajoitukset	24
	7 luku Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset.....	24
	10 luku Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset.....	25
	11 luku Toimeenpanoa koskevat säännökset.....	25
	13 luku Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset.....	26
1.2	Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta	26
	4 luku Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu.....	26
	6 luku Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu	27
1.3	Laki kotoutumisen edistämisestä.....	27
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	27
3	VOIMAANTULO	27
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	28
	LAKIEHDOTUKSET.....	30
	1. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta.....	30
	2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta.....	38
	3. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.....	39
	LIITE.....	41
	RINNAKKAISTEKSTIT	41
	1. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta.....	41
	2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta.....	57
	3. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.....	59

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaan työ- ja elinkeinotoimistojen tehtäviä työttömyysturvan toimeenpanossa vähennetään työttömien oikeusturvaa vaarantamatta karsimalla lausuntomenettelyä, jotta työ- ja elinkeinotoimistojen resursseja voidaan suunnata tehokkaaseen työnvälitykseen. Tässä tarkoituksessa esityksessä ehdotetaan eräiden työ- ja elinkeinotoimistojen työttömyysturvan toimeenpanoon liittyvien tehtävien siirtämistä työttömyysetuuden maksajien hoidettavaksi. Lisäksi ehdotetaan eräitä muita työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoa yksinkertaistavia muutoksia.

Rakennepoliittisen ohjelman mukaan hallitus jatkaa työttömyysturvan kehittämistä työhön hakeutumiseen kannustavampaan ja velvoittavampaan suuntaan. Alueellista liikkuvuutta pyritään laajentamaan. Osana näiden tavoitteiden toteuttamista tässä esityksessä ehdotetaan työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä olevan työn vastaanottamisvelvollisuuden alueellista laajentamista.

Edellä mainittujen rakennepoliittiseen ohjelmaan liittyvien muutosten lisäksi tässä esityksessä ehdotetaan työttömyysturvalakiin (1290/2002) myös eräitä muita muutoksia.

2 Nykytila ja nykytilan arviointi

Työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävät

Työ- ja elinkeinotoimistojen antamien työvoimapolitiittisten lausuntojen määrä on kasvanut lähes koko 2000-luvun. Vuonna 2000 työvoimapolitiittisia lausuntoja annettiin noin 1,7 miljoonaa ja vuonna 2013 noin 2,26 miljoonaa. Annettujen lausuntojen määrään vaikuttavat useat eri seikat, joista vain osaan voidaan vaikuttaa lainsäädännöllä tai ohjeistuksella. Lausuntomäärään vaikuttaa merkittävästi työttömien työnhakijoiden, työ- ja elinkeinotoimistojen tekemien työtarjousten ja työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvien työnhakijoiden määrä.

Työttömyysturvalain säännökset, jotka koskevat työttömyysetuuden työvoimapolitiittisia edellytyksiä, on uudistettu lähes kokonaan 1 päivänä heinäkuuta 2012 ja 1 päivänä tammikuuta 2013 voimaan tulleilla muutoksilla. Muutokset eivät elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen näkemysten mukaan ole kuitenkaan riittävästi vähentäneet työ- ja elinkeinotoimistojen työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja työ- ja elinkeinotoimistot ovat esittäneet ydintoimintoanalyysissään syksyllä 2012, ettei työ- ja elinkeinotoimistoilla tulisi olla tehtäviä, jotka liittyvät työttömyysturvan valvontaan, vaan toimistojen tulisi keskittyä aktiiviseen työmarkkinoille ohjaamiseen ja yritys yhteistyöhön.

Eräiden työ- ja elinkeinotoimistolle nykyisin kuuluvien työttömyysetuuden saamisen edellytysten selvittämiseen ei liity työvoimapolitiittista harkintaa. Tällaisia edellytyksiä ovat työmarkkinoilla olon esteiden tutkiminen, työmarkkinatuen odotusajan asettaminen ja työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolojen selvittäminen. Nämä tehtävät voitaisiin siirtää työttömyysetuuden maksajan hoidettavaksi. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimistojen ja Kansaneläkelaitoksen hallinnollista työtä voitaisiin vähentää luopumalla erillisestä kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta ja maksamalla maahanmuuttajille samoja etuuksia kuin muillekin työttömille. Kansaneläkelaitoksen hallinnollista työtä voitaisiin vähentää myös yksinkertaistamalla matka-avustuksen takaisinperintää.

Työ- ja elinkeinotoimistojen hallinnollista työtä voidaan vähentää myös siten, että työvoimapolitiittiset lausunnot annetaan pääosin työnhakijan oman ilmoituksen perusteella pyytämättä työnhakijaa esittämään asiaa koskevia todistuksia. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintakäytännössä on siirrytty tällaiseen menettelyyn vuoden 2014 aikana. Eräitä osin muutos edellyttää kuitenkin lainsäädännön muuttamista.

Kotoutumistukena maksettava työmarkkinatuki

Kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) säädetään maahanmuuttajalle laadittavasta kotoutumissuunnitelmasta, joka korvaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisen työllistymissuunnitelman. Sinä aikana kun maahanmuuttajalla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma, hänen työmarkkinatukensa maksetaan työttömyysturvalain 1 luvun 2 §:n mukaan kotoutumistukena. Kotoutumistukena maksettavan työmarkkinatuen saamisen edellytykset ja tuen määrä ovat samat kuin muille työnhakijoille maksettavassa työmarkkinatuessa. Edellytysten osalta poikkeuksen muodostaa ainoastaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisen maahanmuuttajan omaehtoisen opiskelun ajalta maksettava työmarkkinatuki.

Kotoutumistukena maksettavaa työmarkkinatukea haetaan Kansaneläkelaitokselta, jolle työ- ja elinkeinotoimisto ilmoittaa kotoutumissuunnitelman laatimisesta tiedoteluonteisella työvoimapolitiittisella lausunnolla. Lausunnossa ei ratkaista maahanmuuttajan työmarkkinatuen työvoimapolitiittisiä edellytyksiä, vaan niiden täyttymisestä annetaan aina erillinen lausunto. Tiedoteluonteisella työvoimapolitiittisella lausunnolla ei ole muuta merkitystä kuin se, että Kansaneläkelaitos muuttaa työmarkkinatuen kotoutumistukena maksettavaksi työmarkkinatueksi.

Käytännössä maahanmuuttaja voi täyttää työmarkkinatuen saamisen edellytykset jo ennen kotoutumissuunnitelman laatimista, jolloin hänelle maksetaan työmarkkinatukea suunnitelman laatimiseen asti. Kun suunnitelma on laadittu, työmarkkinatuki muutetaan kotoutumistukena maksettavaksi työmarkkinatueksi. Vastaavasti jos kotoutumissuunnitelman voimassaolo päättyy, maahanmuuttajalle maksetaan muuta työmarkkinatukea joko toistaiseksi tai kunnes kotoutumissuunnitelma on päivitetty ja työmarkkinatuki muutetaan jälleen kotoutumistukena maksettavaksi työmarkkinatueksi.

Työmarkkinatuen maksaminen kotoutumistukena aiheuttaa työ- ja elinkeinotoimistoille ja Kansaneläkelaitokselle tarpeetonta hallinnollista työtä. Maahanmuuttajan kannalta sil-

lä ei ole merkitystä, maksetaanko hänelle työmarkkinatukea vai kotoutumistukena maksettavaa työmarkkinatukea.

Jos maahanmuuttajan omaehtoista opiskelua on tuettu kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädetyllä tavalla työmarkkinatuella, työttömyysetuuden maksamista ei välttämättä voida jatkaa, jos maahanmuuttaja täyttää työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon koulutuksen aikana. Tämä johtuu siitä, että kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan opiskelun tukemiseksi voidaan maksaa ainoastaan työmarkkinatukea.

Perhepäivähoitajien ja työvapaalla olevien oikeus työttömyysetuuteen

Työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:n mukaan työttömyysetuuden saaminen edellyttää, että työnhakija on työtön. Työttömänä pidetään muun muassa henkilöä, joka ei ole kokoaikaisessa työsuhhteessa.

Perhepäivähoitajat ovat työsuhhteessa kuntaan. Kun kunta varaa perhepäivähoitajalta hoitopaikkoja, asiasta tehdään varauspäätös. Varattuja hoitopaikkoja voidaan irtisanoa ilman, että tällä on vaikutusta työsuhteen voimassaoloon. Jos perhepäivähoitajalta ei ole varattu hoitopaikkoja, hänelle ei myöskään makseta palkkaa. Tyypillisiä tällaisia tilanteita ovat koulujen loma-ajat. Jos perhepäivähoitajat lomautettaisiin näissä tilanteissa, perhepäivähoitajilla olisi oikeus työttömyysetuuteen. Näin ei kuitenkaan välttämättä aina toimita. Koska henkilöllä on voimassa oleva työsuhde, hänellä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen.

Vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan työnhakijaa ei pidetä työttömänä hänen itse hakemansa työ- tai virkavapaan aikana. Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen edes silloin, kun hän on vapaan aikana ottanut vastaan muun työn, ja tämä työ päättyy työnhakijasta riippumattomista syistä tai hänet lomautetaan.

Työnhakijaksi ilmoittautunut henkilö on edellä mainituissa tilanteissa tosiasiallisesti työtön ja hänen toimeentulonsa tulisi turvata työttömyysetuudella.

Työmarkkinoilla olon esteet

Työttömyysturvalain 2 luvun 3 §:n mukaan työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, jos hän on estynyt olemasta työmarkkinoilla asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, vapausrangaistuksen taikka sairaalassa tapahtuvan hoidon tai muun tähän verrattavan laitoshoidon taikka muun näihin rinnastettavan syyn johdosta.

Työttömyysturvalaissa säädetty työmarkkinoilla olon esteet ovat lähtökohtaisesti objektiivisesti todettavissa olevia seikkoja. Kyseistä säännöstä on kuitenkin sovellettu siten, että työnhakijan on myös tosiasiallisesti tullut estyä olemasta työmarkkinoilla, eikä pelkkä säännöksessä mainittu seikka ole riittänyt työttömyysetuuden menettämiseen. Toimivalta säännöksen soveltamiseen kuuluu työ- ja elinkeinotoimistolle, joka antaa asiasta työvoimapolitiittisen lausunnon työttömyysetuuden maksajalle.

Säännöstä voitaisiin yksinkertaistaa ja soveltamisen ennakoitavuutta parantaa siten, että oikeus työttömyysetuuteen ratkaistaisiin pelkästään objektiivisesti havaittavien seikkojen pohjalta. Tällöin toimivalta säännöksen soveltamiseen voisi kuulua työttömyysetuuden maksajalle, joka toteaisi mahdollisen työmarkkinoilla olon esteen työnhakijan etuushakemuksessa ilmoittamien tietojen perusteella.

Yrityksessä työskentelemisen, omassa työssä työllistymisen ja opiskelun päätyminen

Päätoimisesti yrittäjänä tai omassa työssä työllistyneen henkilön työllistymisen katsotaan työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:n sanamuodon mukaan jatkuvan siihen ajankohtaan asti, jona henkilön työskentely yrityksessä on päättynyt tai yritystoiminta tai oma työ on todistettavasti lopetettu. Aiemmin päätoimisesti harjoitettu yritystoiminta tai omassa työssä työllistyminen ei kuitenkaan ole esteenä työttömyysetuuden saamiselle muun muassa silloin, kun henkilö on ollut vähintään kuusi kuukautta yritystoimintaan tai omaan työhön liittymättömässä kokoaika-työssä. Säännöksen sanamuodosta saa tältä osin virheellisen kuvan työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

Palkansaajaan rinnastettavalla yrittäjällä on oikeus työttömyysetuuteen yrityksessä työskentelyn päätyttyä, jos hän esittää selvityksen toimeksiantosuhteen päättymisestä eikä hänen katsota työllistyvän päätoimisesti mahdollisten muiden toimeksiantojen tekemiseksi. Asiasta säädetään työttömyysturvalain 2 luvun 6 §:ssä. Lisäksi omassa työssä työllistymisen katsotaan 2 luvun 9 §:n mukaan päättyneen, kun työnhakijan esittämän selvityksen perusteella tai muuten on ilmeistä, ettei toimintaa enää jatketa.

Palkansaajaan rinnastettavien yrittäjien ja omassa työssä työllistyvien edellytetään esittävän työttömyysetuuden saamiseksi työ- ja elinkeinotoimistolle selvityksiä toiminnan päättymisestä, kun muiden työnhakijoiden kohdalla työvoimapolitiittinen lausunto voidaan antaa työnhakijan ilmoittamien tietojen perusteella.

Päätoimisten opintojen päättymistä koskevassa työttömyysturvalain 2 luvun 11 §:ssä on käytetty työ- ja elinkeinotoimistolle esitettävien selvitysten osalta tulkinnanvaraista ilmaisua viittaamalla opintojen todisteelliseen päättymiseen ja keskeytymiseen.

Työmarkkinatuen odotusaika

Laki työmarkkinatuesta (1542/1993) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Työmarkkinatukijärjestelmän keskeisenä tavoitteena oli tehostaa ammatilliseen koulutukseen hakeutumista, joten ei ollut perusteltua maksaa työmarkkinatukea ilman ammatillista koulutusta olevalle, ensimmäistä kertaa työmarkkinoille tulevalle henkilölle heti työnhakijaksi ilmoittautumisesta alkaen. Käytännössä säännös esti työmarkkinatuen maksamisen peruskoulun päätyttyä ennen lukion tai toisen asteen koulutuksen alkamista.

Odotusaikaa koskevaan säännökseen on tehty joitakin täsmennyksiä ja sen kesto on muutettu, mutta perussisällöltään se on säilynyt muuttumattomana. Odotusajan pituus on nykyisin määriteltä viikkoina (21 viikkoa).

Työmarkkinatuen odotusaika asetetaan työttömyysturvalain 2 luvun 12 §:n mukaan työnhakijalle, joka ei ole täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevaa työ-säoloehtoä eikä ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, am-

matillisia valmiuksia antavaa koulutusta. Jos työnhakijalle tulee asettaa odotusaika, työ- ja elinkeinotoimisto selvittää, onko työnhakijalla kahden vuoden tarkastelujaksolla sellaista työmarkkinoilla oloa, joka voidaan vähentää lähtökohtana olevasta 21 viikon odotusajasta. Odotusaika on tämän vuoksi usein lyhyempi kuin 21 viikkoa. Odotusajan alettua työ- ja elinkeinotoimisto seuraa työnhakijan toimintaa, koska odotusaika kuluu vain hakijan ollessa työmarkkinoilla.

Työssäoloehdon täyttäminen tai tutkinnon suorittaminen on pääsääntöisesti helposti todettavissa. Lisäksi odotusajan laskeminen on yksinkertaista tilanteissa, joissa henkilö tulee ensimmäisen kerran työmarkkinoille eikä hänellä ole aiempaa työhistoriaa. Säännöksen soveltaminen on siten yksinkertaista esimerkiksi niiden peruskoulun tai lukion päättäneiden nuorten kohdalla, joita varten odotusaika on alun perin tarkoitettu.

Vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan odotusaikaa ei aseteta, jos henkilö on vuonna 2003 tai sen jälkeen täyttänyt kulloinkin voimassa olleiden säännösten mukaisen työssäoloehdon. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos työnhakija on täyttänyt työssäoloehdon yli 28 kuukautta ennen työttömyyden alkamista eikä hänelle ole maksettu työttömyyspäivärahaa, työ- ja elinkeinotoimisto joutuu selvittämään työssäoloehdon täyttämisen pelkästään odotusajaksäännöksen takia. Tällaisessa tilanteessa työttömyysetuuden maksajalla ei ole tietoja työnhakijan aiemmasta työhistoriasta eikä maksaja laske työssäoloehdon täyttymistä.

Odotusaika alkaa työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä, korvauksettoman määrääjän päättymisestä tai työssäolovelvoitteen tai koulutusta vailla olevia nuoria koskevan rajoituksen päättymisestä. Odotusaika voi tulla samalle työnhakijalle useamman kerran, jos työnhaku katkeaa. Odotusajan keston laskeminen muuttuu haastavammaksi, jos työnhakijalla on eripituisia työnhakujaksoja tai hän on saanut korvauksettomia määrääaikoja tai työssäolovelvoitteen, jota hän on täyttänyt osallistumalla työllistymistä edistävään palveluun tai olemalla töissä. Työmarkkinoilla oloa muun muassa päätoimisen opiskelun, korvauksettoman määrääjän, työssäolovelvoitteen ja koulutusta vailla olevia nuoria

koskevan rajoituksen aikana ei vähennetä odotusajasta eikä odotusaika kulu näiden aikana.

Odotusajan asettamiseen ei liity työvoimapolitiittista harkintaa. Tämän vuoksi odotusajan asettaminen voitaisiin siirtää työ- ja elinkeinotoimistolta Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi.

Työ- ja elinkeinotoimistolle odotusajasta aiheutuvan hallinnollisen työn lisäksi odotusaika voi johtaa työnhakijan kannalta vaikeasti ennakoitaviin ja kohtuuttomiin tilanteisiin esimerkiksi silloin, kun odotusaika asetetaan alkamaan kesken työllistymistä edistävän palvelun korvauksettoman määrääjän tai työssäolovelvoitteen päätyttyä. Tällaisessa tilanteessa odotusaika estää työttömyysetuuden maksamisen palvelun jäljellä olevalta ajalta.

Opintojen aloittamatta jättäminen ja työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettava työttömyysetuus

Työttömyysturvalain 2 luvun 13 §:n mukaan alle 25-vuotiaan nuoren, joka ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta, tulee vuosittain hakea edellisessä syyslukukaudella alkavia opintoja koskevassa haussa vähintään kahta opiskelupaikkaa. Opinnot voivat olla tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta tai ainoastaan peruskoulun oppimäärän suorittaneella päätoimisia lukio-opintoja.

Koulutusta vailla olevalla nuorella ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen syyslukukauden alkamisesta lukien, jos hän ilman pätevää syytä on jättänyt hakematta edellä tarkoitettua opiskelupaikkaa, on omalla menettelyllään aiheuttanut, ettei tule valituksi opiskelupaikkaan tai on muulla tavalla kieltäytynyt opiskelupaikasta. Lisäksi nuori menettää oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen, jos hän on ilman pätevää syytä keskeyttänyt opintonsa. Nuoren oikeus työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen palautuu hänen täytettyään 25 vuotta tai suorittettuaan ammatillisia valmiuksia antavan tutkinnon tai oltuaan vä-

hintään 21 kalenteriviikkoa esimerkiksi työ-säoloehtoon luettavassa työssä tai työllisty-mistä edistävissä palveluissa.

Velvollisuus hakea ammatillisia valmiuksia antavaan tutkintoon johtavaan koulutukseen on koskenut vuoden 2013 alusta lukien aino-astaan syksyllä alkavaa koulutusta. Käytän-nössä on tullut esiin tilanteita, joissa nuori on hakenut keväällä alkavaan koulutukseen ja saanut opiskelupaikan, mutta ei ota opiskelu-paikkaa vastaan tai siirtää opintojen aloitta-mista. Tällaisesta menettelystä ei työttö-myysturvalain 2 luvun 13 §:n sanamuodon perusteella seuraa työttömyyden perusteella maksettavan työttömyysetuuden menettämistä. Koska opintoja ei ole lainkaan aloitettu, nuorta ei myöskään pidetä päätoimisena opiskelijana työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n perusteella.

Työttömyysturvalain säännösten tulisi oh-jata nuorta opiskelupaikan vastaanottamiseen ja opintojen aloittamiseen. Työttömyysetuu-den maksamista tilanteessa, jossa työttömyy-den vaihtoehtona olisi opintojen aloittami-nen, ei voida pitää perusteltuna.

Jos koulutusta vailla oleva nuori on ilman pätevää syytä jättänyt hakematta syksyllä al-kavaan koulutukseen, hän menettää oikeu-tensa työttömyysetuuteen syyslukukauden alkamisesta lukien, vaikka hän osallistuisi tuolloin työllistymistä edistävään palveluun. Työttömyysetuuden menettänyt nuori saattaa keskeyttää palvelun, jolloin palveluun osal-listumiselle asetetut tavoitteet jäävät toteu-tumatta. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimisto, nuori ja palvelun järjestäjä saattavat sopia palvelun keskeyttämisestä ja aloittamisesta myöhemmin uudelleen. Kun palvelu aloite-taan uudelleen, nuorelle voidaan maksaa työttömyysetuutta.

Työttömyysetuuden menettämistä kesken työllistymistä edistävän palvelun ei voida pi-tää nuoren kannalta kohtuullisena. Työ- ja elinkeinotoimiston ja palvelun järjestäjän nä-kökulmasta palvelun keskeyttäminen ja aloit-taminen uudelleen aiheuttaa tarpeetonta hal-linnollista työtä.

Työn vastaanottamisvelvollisuuden laajen-taminen

Työttömällä on työttömyysturvalain 2 a lu-vun 6 §:n mukaan lähtökohtaisesti työttö-myyssetuuden saamisen edellytyksenä velvol-lisuus ottaa vastaan hänen työssäkäyntialu-ueeltaan tarjottua työtä. Henkilön työssäkäyn-tialue ulottuu 80 kilometrin etäisyydelle hän-nen tosiasiallisesta asuinpaikastaan. Henki-löllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanotta-masta hänen työssäkäyntialueeltaan tarjottua työtä, jos hänen päivittäisen työmatkansa kesto ylittäisi kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

Arvioitaessa päivittäiseen työmatkaan käy-tettävää aikaa otetaan joukkoliikenteen lisäk-si huomioon esimerkiksi oman auton ja pol-kupyörän käyttömahdollisuus sekä mahdolli-suus kävellä työmatka. Työmatkaan kuluva-aikaa laskettaessa huomioidaan aika, joka henkilöllä kuluu matkaan hänen asuinpaikas-taan työpaikan osoitteeseen yleistä tietä pit-kin normaaleissa sää- ja muissa olosuhteissa. Pätevää syytä työstä kieltäytymiseen ei ole tällä perusteella, jos työmatkaan kuluva aika on esimerkiksi joinakin viikonpäivinä tai ke-säaikana julkisen liikenteen aikatauluista joh-tuen tavanomaista pidempi.

Matka-aikaa laskettaessa otetaan huomioon myös julkisen liikenteen aikatauluista johtu-va odotusaika ja mahdollinen vaihtaminen siihen liittyvine odotusaikoineen. Sen sijaan aikaa, joka työmatkaan kaikkienensa kuluu, kun siihen yhdistetään esimerkiksi lasten vieminen hoitopaikkaan, ei huomioida.

Työttömällä on pätevä syy kieltäytyä hänen työssäkäyntialueensa ulkopuolelta tarjotusta työstä, jos työpaikkaan olisi työ- ja elinkei-notoimiston arvion mukaan saatavissa sellai-sia sopivia työntekijöitä, joiden työssäkäynti-alueella avoin työpaikka sijaitsee, työ ei ole pysyväisluonteista toimeentulon turvaavaa kokoaikatyötä, uudella paikkakunnalla ei ole saatavissa henkilölle ja hänen perheelleen sopivaa asuntoa, työn vastaanottamista on työnhakijan kielitaito huomioon ottaen pidet-tävä kohtuuttomana tai henkilöllä on painava henkilökohtainen syy olla vastaanottamatta kyseistä työtä.

Henkilölle ja hänen perheelleen sopivana pidetään asuntoa, johon muuttaminen ei merkittävästi huononna asuinolosuhteita ja josta aiheutuvat kustannukset eivät merkittävästi vähennä henkilön käytettävissä olevia tuloja. Asunnon on oltava henkilön ja hänen perheensä käytettävissä viimeistään silloin, kun henkilö ottaa vastaan työn työssäkäyntialueensa ulkopuolelta, tai viipymättä sen jälkeen.

Painavana henkilökohtaisena syynä pidetään henkilön puolison työtä tai yrittäjätoimintaa, joka on perheen toimeentulon kannalta välttämätöntä, omaa, puolison tai lasten paikkakuntaan sidottua opiskelua tai koulunkäyntiä, lähisukulaisen tai muun läheisen henkilön huoltamista, omaa tai lähisukulaisen terveydentilaa sekä muuta näihin rinnastettavaa syytä, jollaisena voidaan pitää hankittua asuntoa.

Edellä mainittujen pätevien syiden lisäksi henkilö voi kieltäytyä hänelle tarjotusta työstä työttömyysetuutta menettämättä, jos hänelle ei varata kohtuullista aikaa lastenhoidon järjestämiseen sekä kulkuvaikeuksien ja muiden vastaavien rajoitusten poistamiseen. Lisäksi henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänelle tarjottua osa-aikatyötä silloin, kun työstä maksettava palkka ja hänelle mahdollisesti maksettava soviteltu työttömyysetuus työmatkakustannusten ja muiden työn vastaanottamisen aiheuttamien kustannusten vähentämisen jälkeen jää pienemmäksi kuin hänelle muutoin maksettava työttömyysetuus. Nämä säännökset koskevat sekä työssäkäyntialueelta että sen ulkopuolelta tarjottua työtä.

Käytännössä työnhakijalla on nykyisin lähikohtaisesti pätevä syy kieltäytyä työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjotusta työstä työttömyysetuutta menettämättä. Poikkeuksen muodostavat lähinnä perheettömät työttömät, joilla ei ole mitään siteitä asuinpaikkaansa eikä avoimna olevaan työpaikkaan löydy työntekijöitä, joiden työssäkäyntialueella työpaikka sijaitsee. Näiden henkilöiden on työttömyysetuutta saadakseen tarvittaessa muutettava työssäkäyntialueensa ulkopuolelle.

Työnhakijalla on nykyisin pätevä syy kieltäytyä työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjotusta työstä muun muassa, jos työ ei ole py-

syväisluontoista toimeentulon turvaavaa ko-koaikatyötä. Työttömyysturvajärjestelmässä on kuitenkin lähtökohtana, että myös lyhytkestoista ja osa-aikaista työtä on otettava vastaan.

Nykyisen säännöksen mukaisen erittäin harvoja työttömiä koskevan muuttovelvollisuuden lisäksi työttömyysturvan seuraamusjärjestelmän tulisi laajemmin ohjata työttömiä ottamaan vastaan työtä myös työssäkäyntialueen ulkopuolelta silloin, kun se alueen liikenneyhteydet huomioon ottaen on mahdollista.

Työllistymissuunnitelman laatiminen

Työttömyysturvalain 2 a luvun 9 §:ssä säädetään, että työnhakijalla, joka jättää saapumatta työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimis- tai tarkistamistilaisuuteen, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 15 päivän ajalta saapumatta jäämisen jälkeen. Korvaukseton määräaika voi jatkua myös 15 päivän jälkeen, jos suunnitelmaa ei voida laatia tai tarkistaa työnhakijasta johtuvasta syystä.

Työttömyysturvalain 2 a luvun 10 §:n mukaan työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen vähintään 30 päivän ajalta, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimisesta tai tarkistamisesta taikka muulla kuin 9 §:ssä tarkoitettulla menettelyllään aiheuttaa, ettei suunnitelmaa voida laatia tai tarkistaa.

Työ- ja elinkeinotoimistoilla on erilaisia palvelumalleja. Työ- ja elinkeinotoimisto voi kutsua työnhakijan työ- ja elinkeinotoimistoon työllistymissuunnitelman laatimista tai tarkistamista varten taikka asia voidaan hoitaa puhelimitse. Verkkopalveluiden kehittämisen myöhemmässä vaiheessa tullee olemaan mahdollista laatia ja tarkistaa työllistymissuunnitelma verkkopalvelussa.

Edellä mainitut työttömyysturvalain suunnitelman laatimista ja tarkistamista koskevat säännökset johtavat siihen, että tilanteessa, jossa työ- ja elinkeinotoimisto ei tavoita työnhakijaa esimerkiksi puhelimitse suunnitelman laatimista tai tarkistamista varten, työnhakijalle voi tulla asetettavaksi vähintään

30 päivän korvaukseton määräaika työttömyysturvalain 2 a luvun 10 §:n mukaisesti.

Se, ettei työ- ja elinkeinotoimisto tavoita työnhakijaa, on ennemminkin verrattavissa siihen, ettei työnhakija saavu työ- ja elinkeinotoimistoon suunnitelman laatimista tai tarkistamista varten kuin suunnitelman laatimisesta tai tarkistamisesta kieltäytymiseen. Sen vuoksi korvauksetonta määräaika ei tulisi asettaa kieltäytymisen vaan saapumatta jäämiseen verrattavan menettelyn perusteella.

Matka-avustuksen takaisinperintä

Työmarkkinatukea voidaan maksaa matka-avustuksena henkilölle, joka ottaa vastaan vähintään kaksi kuukautta kestävänsä kokoaikatyön oman työssäkäyntialueensa ulkopuolelta ja jolle aiheutuu työn vastaanottamisesta huomattavia kustannuksia. Matka-avustusta voidaan maksaa enintään neljän kuukauden ajan työsuhteen alkamisesta lukien. Työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisee tapauskohtaisesti, onko henkilöllä sellaisia työn vastaanottamisesta aiheutuvia huomattavia kustannuksia, jotka saattaisivat hänen taloudelliset olosuhteensa huomioon ottaen olla esteenä työn vastaanottamiselle.

Kansaneläkelaitos perii matka-avustuksen takaisin, jos sen saaja on eronnut tai omalla menettelyllään aiheuttanut työsuhteen päättymisen ennen kuin työsuhde on kestänyt kuusi kuukautta eikä takaisinperintää voida pitää kohtuuttomana. Käytännössä matka-avustus peritään takaisin, jos työ- ja elinkeinotoimisto on antanut työsuhteen päättymisestä korvauksettoman määräajan tai työssäolovelvoitteen.

Jos työ- ja elinkeinotoimisto on katsonut, että työsuhteen päättymiselle on ollut työttömyysturvalaissa tarkoitettu pätevä syy, Kansaneläkelaitos ei peri matka-avustusta takaisin, vaikka työsuhde olisi päättynyt kuuden kuukauden kuluessa sen alkamisesta. Jos työsuhde päättyy myöhemmin kuin kuuden kuukauden kuluttua, matka-avustusta ei peritä takaisin eikä työsuhteen päättymisyyllä ole merkitystä matka-avustusta koskevassa asiassa.

Matka-avustuksen takaisinperintää koskeva kuuden kuukauden säännös oli alkujaan sopusuhteissa matka-avustuksen myöntämisen

edellytyksenä olleen työsuhteen vähimmäiskeston kanssa, joka oli myös kuusi kuukautta. Kun työsuhteen vähimmäiskesto lyhennettiin kahteen kuukauteen elokuussa 2006, takaisinperintäsäännöstä ei muutettu.

Matka-avustuksen alkuperäinen tarkoitus ja säännökset huomioon ottaen olisi tarkoituksenmukaista, että avustusta ei perittäisi takaisin, jos työsuhde kestäisi vähintään kaksi kuukautta eli ajan, joka edellytetään työsuhteelta, jotta avustus voidaan myöntää.

Työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolot

Työnhakijan yksittäisiä poissaoloja työllistymistä edistävästä palvelusta ei seurata työvoimakoulutuksessa eikä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettujen työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen ja kotoutumisen edistämistä annetun lain 22 – 24 §:ssä tarkoitettujen omaehtoisten opintojen aikana. Tämä johtuu siitä, että opinnot voivat järjestämistalvaltaan olla sellaisia, etteivät ne edellytä opiskelijan jatkuvaa läsnäoloa oppilaitoksessa.

Muiden työllistymistä edistävien palveluiden osalta poissaololla tarkoitetaan sellaista päivää, jona palvelua järjestetään ja jona työnhakijan olisi tullut osallistua palveluun, mutta jona hän ei ole osallistunut palveluun. Poissaolopäiviä eivät esimerkiksi ole sellaiset päivät, joina palvelua ei järjestetä (jos palvelua järjestetään esimerkiksi maanantaista keskiviikkoon, torstai ja perjantai eivät ole poissaolopäiviä) eivätkä arkipyhät. Jos työnhakija osallistuu palveluun osan päivästä, kyse ei ole poissaolopäivästä.

Jos työnhakijalla on poissaololle hyväksyttävä syy, hänelle maksetaan työttömyysetuus palveluun osallistumisen perusteella myös poissaolon ajalta. Etuuden maksamisen perusteella on merkitystä silloin, jos työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan etuuteen. Jos poissaololle ei ole hyväksyttävää syytä, työttömyysetuutta ei makseta poissaolon ajalta palveluun osallistumisen eikä työttömyyden perusteella. Työttömyysturvalain 10 luvun 3 §:n mukaan hyväksyttäviä syitä poissaololle ovat työnhakijan työkyvyttömyys, alle 10-vuotiaan lapsen

sairaus (kerrallaan enintään neljän työpäivän ajan) ja työhaastattelu tai muu siihen rinnastettava työllistymiseen liittyvä syy.

Koska palveluun osallistumisesta ei aiheudu työnhakijalle kuluja poissaolopäivänä, poissaolopäivältä ei makseta kulukorvausta riippumatta poissaolon syystä.

Työnhakija voi ilmoittaa poissaolosta työ- ja elinkeinotoimistolle tai työttömyysetuuden maksajalle. Viimeksi mainitussa tilanteessa työttömyysetuuden maksaja pyytää työvoimapolitiittisen lausunnon poissaolon vaikutuksesta oikeuteen saada etuutta työ- ja elinkeinotoimistolta. Jos työnhakija ilmoittaa poissaolon johtuneen omasta tai alle 10-vuotiaan lapsen sairaudesta, työttömyysetuuden maksaja ei pyydä työvoimapolitiittista lausuntoa. Lisäksi palvelun järjestäjä voi ilmoittaa poissaolosta työ- ja elinkeinotoimistolle.

Jos työnhakija ilmoittaa poissaolosta suoraan työ- ja elinkeinotoimistolle, työvoimapolitiittinen lausunto voidaan useimmissa tapauksissa antaa ilman erillistä kirjallista kuulemistä. Kirjallinen kuuleminen voi olla tarpeen, jos poissaolon syystä on epäselvyyttä. Jos tieto poissaolosta tulee etuuden maksajalta tai palvelun järjestäjältä, työnhakijaa on useimmiten tarpeen kuulla ja kuulemiseen on varattava kohtuullinen aika.

Vuoden 2013 alusta alkaen palvelun järjestäjän ilmoitukseen poissaolosta on voitu merkitä poissaolon syy ja työnhakija on voinut allekirjoituksellaan vahvistaa ilmoituksen. Tällöin työ- ja elinkeinotoimisto ei erikseen kuule asiakasta, vaan työvoimapolitiittinen lausunto annetaan lomakkeeseen merkityn tiedon perusteella. Jos poissaolon syytä ei ole merkitty tai työnhakija ei ole vahvistanut ilmoitusta, työ- ja elinkeinotoimisto kuulee työnhakijaa ennen työvoimapolitiittisen lausunnon antamista.

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa poissaolosta joko sitovan työvoimapolitiittisen lausunnon tai tiedottavan lausunnon. Tiedottava lausunto annetaan silloin, kun työ- ja elinkeinotoimisto saa tietää työnhakijan olleen poissa palvelusta oman työkyvyttömyyden tai alle 10-vuotiaan lapsen sairauden vuoksi. Työttömyysetuuden maksaja on ratkaissut työnhakijan omasta tai lapsen sairaudesta johtuvan poissaolon vaikutuksen etuuden saamiseen vuoden 2013 alusta.

Työnhakija voi edellä kerrotulla tavalla ilmoittaa poissaolostaan vain joko työ- ja elinkeinotoimistolle, etuuden maksajalle tai palvelun järjestäjälle, tai kaikille kolmelle taholle tai kahdelle taholle. Koska työ- ja elinkeinotoimisto ei voi tietää, onko työnhakija ilmoittanut poissaolon myös etuuden maksajalle, toimisto antaa tiedottavan työvoimapolitiittisen lausunnon saadessaan tiedon sairaudesta johtuvasta poissaolosta.

Työ- ja elinkeinotoimistot kokevat poissaolojen seurannan työläänä. Seurantaan liittyy myös työ- ja elinkeinotoimistojen ja työttömyysetuuden maksajien päällekkäistä työtä. Seuranta voitaisiin yksinkertaistaa siirtämällä seuranta työttömyysetuuden maksajan hoitettavaksi.

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Kun työ- ja elinkeinotoimisto on päättänyt, että työnhakijan omaehtoista opiskelua voidaan tukea työttömyysetuudella julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitettulla tavalla, koulutuspalvelujen tuottajan on annettava opiskelijalle todistus opiskelijaksi hyväksymisestä ja työnhakijan on esitettävä todistus työ- ja elinkeinotoimistolle. Asiasta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 8 ja 9 §:ssä, joita sovelletaan myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22 – 24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun. Lisäksi mainituissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain pykälissä säädetään, että koulutuspalvelujen tuottajan on annettava opiskelijalle erillinen todistus opintojen aloittamisesta, ja työnhakijan on esitettävä todistus työ- ja elinkeinotoimistolle.

Kun työnhakija on esittänyt työ- ja elinkeinotoimistolle todistuksen opintojen aloittamisesta, työ- ja elinkeinotoimisto antaa työttömyysetuuden maksajalle opiskelun tukemista koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon. Työ- ja elinkeinotoimistolla on kuitenkin yleensä riittävät tiedot työnhakijan opinnoista ilman opintojen aloittamista koskevaa todistusta. Todistuksen pyytämällä varmistetaan opintojen aloittamisajankohta ja se, että työnhakija on aloittanut opinnot.

Opintojen aloittamista koskevan todistuksen käytännön merkitys on vähäinen. Opintojen aloittamisajankohta voidaan todeta työ- ja elinkeinotoimistolla olevasta muusta selvityksestä ja tarvittaessa työnhakijan oman ilmoituksen perusteella. Opintojen aloittamisen osalta voidaan puolestaan pitää riittävänä sitä, että työnhakija hakee työttömyysetuutta opiskelunsa tukemiseksi.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät

Esityksen keskeisenä tavoitteena on vähentää työ- ja elinkeinotoimistolle kuuluvia työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyviä tehtäviä. Tässä tarkoituksessa työmarkkinoilla olon esteiden ja työllistymistä edistävistä palveluista poissaolojen selvittäminen sekä työmarkkinatuen odotusajan asettaminen siirrettäisiin työttömyysetuuden maksajan hoidettavaksi. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyviä tehtäviä vähennettäisiin luopumalla kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta.

Yrityksessä työskentelemisen, omassa työssä työllistymisen ja opiskelun päättymistä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, ettei työnhakijan tarvitse esittää todistuksia tai selvityksiä työ- ja elinkeinotoimistolle, vaan työvoimapoliittinen lausunto annettaisiin työnhakijan itse ilmoittamien tietojen perusteella. Työ- ja elinkeinotoimistolla säilyisi kuitenkin mahdollisuus pyytää todistuksia tarvittaessa. Muutoksen tavoitteena on yksinkertaistaa työvoimapoliittisen lausunnon antamista.

Työnhakijalta vaadittavista todistuksista luopumiseen liittyy riski siitä, että työnhakija antaa tietoisesti tai epähuomiossa työ- ja elinkeinotoimistolle vääriä tietoja. Riskiä voidaan pyrkiä vähentämään tiedustelemalla työnhakijalta erityisesti verkkopalveluissa riittävän selkeitä ja yksiselitteisiä kysymyksiä sekä muistuttamalla siitä, että väärin tietojen antaminen on rangaistava teko, joka voi johtaa perusteelta maksetun työttömyysetuuden perimiseen takaisin ja työttömyyskassasta erottamiseen.

Riski työnhakijan tahattomasti työ- ja elinkeinotoimistolle antamista vääristä tiedoista ja tästä johtuvasta työttömyysetuuden aiheuttomasta maksamisesta liittyy erityisesti opintojen päättymiseen. Tämä johtuu siitä, että työnhakija voi mieltää lopettaneensa opinnot tai saaneensa ne päätökseen, vaikka opinnot eivät vielä olisi päättäneet työttömyysturvalaissa tarkoitetulla tavalla.

Työnhakijan opiskelun tukeminen työttömyysetuudella ei edellyttäisi opintojen aloittamista koskevan todistuksen esittämistä työ- ja elinkeinotoimistolle. Muutoksen tavoitteena on yksinkertaistaa opiskelun tukemiseen liittyvää prosessia ja tältä osin vähentää työ- ja elinkeinotoimiston tehtäviä.

Kotoutumistukena maksettava työmarkkinatuki

Kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta luovuttaisiin. Muutoksella ei olisi vaikutusta maahanmuuttajalle maksettavan työmarkkinatuen edellytyksiin tai määrään. Kyse olisi vain siitä, ettei maahanmuuttajan työmarkkinatukea enää muutettaisi kotoutumistuki – nimiseksi etuudeksi.

Maahanmuuttajalle voitaisiin maksaa opiskelun tukemiseksi työmarkkinatuen lisäksi myös työttömyyspäivärahaa. Tämä kannustaisi työhön jo opiskelun aikana.

Perhepäivähoitajien ja työvapaalla olevien oikeus työttömyysetuuteen

Perhepäivähoitajalla olisi oikeus työttömyysetuuteen lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella työntöön ja palkanmaksun keskeydyttyä kokonaan sen vuoksi, ettei hänellä ole lapsia hoidettavanaan hänestä itsestään riippumattomasta syystä työsuhteen pysyessä muutoin voimassa.

Henkilön itse hakeman työ- tai muun vastaavan vapaan ajalta voitaisiin maksaa työttömyysetuutta lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella, jos henkilön tarkoitus on ollut mennä muuhun työhön vapaan ajaksi, mutta hän jää tästä työstä työttömäksi tai lomautetuksi, eikä voi palata aiempaan työhönsä kesken vapaan.

Muutosten tarkoituksena on mahdollistaa työttömyysetuuden maksaminen mainituissa

tilanteissa huolimatta työsuhteen voimassa olosta, koska henkilöä on tosiasiallisesti pidettävä työttömänä.

Työmarkkinoilla olon esteet

Työttömyysetuuden maksaja ratkaisisi työmarkkinoilla olon esteiden vaikutuksen työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta. Ratkaisu tehtäisiin työnhakijan työttömyysetuushakemuksessa ilmoittamien objektiivisesti havaittavien seikkojen perusteella arvioimatta sitä, onko työnhakijan ilmoittama seikka myös tosiasiallisesti esteenä työmarkkinoilla ololle, toisin sanoen esimerkiksi työn vastaanottamiselle ja työllistymistä edistäviin palveluihin osallistumiselle. Tällaisen arvion tekeminen olisi työttömyysetuuden maksajalle uudenlainen tehtävä, ja saattaisi edellyttää lisäselvitysten pyytämistä työnhakijalta. Tämä puolestaan viivästyttäisi etuushakemusten käsittelyä.

Työmarkkinatuen odotusaika

Työmarkkinatuen odotusajan asettaisi Kansaneläkelaitos.

Koulutusta vailla olevalle nuorelle, joka on menettänyt oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen koulutukseen hakematta jättämisen takia ja jonka oikeus työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen palautuu työllistymistä edistävän palvelun aikana, asetettaisiin odotusaika vasta palvelun päätyttyä. Muutos kannustaisi nuoria osallistumaan palveluihin.

Odotusaikaa ei asetettaisi työnhakijalle, joka on esimerkiksi vammaisuuden takia saanut erityisiä opetus- tai opiskelijahuollon palveluja ja suorittanut hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaiset opinnot. Muutos parantaisi vammaisten yhdenvertaisuutta muihin työnhakijoihin verrattuna.

Odotusajan kestossa otettaisiin huomioon työssäolo ja yritystoiminta, joka luetaan työnhakijan työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevaan työssäoloeseen. Työnhakijan kannalta muutos vähentäisi viranomaisille työssäolosta ja yritystoiminnasta toimitettavia selvityksiä. Kansaneläkelaitoksen kannalta odotusajan keston laskeminen yhdenmu-

kaisesti työssäoloeseen luettavan työn ja yritystoiminnan kanssa olisi hallinnollisesti yksinkertaisin ratkaisu.

Opintojen aloittamatta jättäminen ja työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettava työttömyysetuus

Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan alle 25-vuotiaan nuoren velvollisuuteen hakea tutkintoon johtavaan ammatillisia valmiuksia antavaan koulutukseen tai päätoimisiin lukio-opintoihin ei esitetä muutoksia. Nuoren olisi työttömyysetuutta saadakseen haettava edelleen vain syysluku-kaudella alkavaan koulutukseen.

Jos nuori on hakenut keväällä alkavaan koulutukseen esimerkiksi syksyn yhteishaus- sa, saanut opiskelupaikan ja ottanut sen vastaan, hänen olisi nykyisestä poiketen aloitettava opinnot, ellei hänellä ole työttömyysturvalain 2 luvun 15 §:ssä tarkoitettua pätevää syytä siirtää opiskelun aloittamista. Muutoksella ohjattaisiin nuoria työttömyyden sijasta opiskelun aloittamiseen.

Nuoria kannustettaisiin osallistumaan työllistymistä edistäviin palveluihin muuttamalla työttömyysturvalakia siten, ettei oikeus työttömyysetuuteen lakkaisi palvelun aikana, vaikka nuori olisi jättänyt hakematta syksyllä alkavaan koulutukseen.

Työn vastaanottamisvelvollisuuden laajentaminen

Työnhakijalla olisi velvollisuus työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä ottaa vastaan myös työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjottua työtä, jos hänen päivittäinen työmatkansa olisi kestoaltaan keskimäärin enintään kolme tuntia päivässä. Jos työ olisi osaaikaista, aikaraja olisi kaksi tuntia. Muutoksen tavoitteena on lyhentää työttömyysjaksoja ohjaamalla työttömiä nykyistä laajemmin alueelliseen liikkuvuuteen. Samalla parannettaisiin työvoiman saatavuutta. Ohjausvaikutuksen saavuttaminen edellyttää, että työ- ja elinkeinotoimistot tekevät työnhakijoille työtarjouksia nykyistä laajemmalla maantieteelliseltä alueelta.

Koska kaikilla työttömällä ei ole käytettävissään autoa, työnhakijan edellytettäisiin

työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä käyttävän työmatkoihin työssäkäyntialueen ulkopuolella tältä osin ainoastaan julkista liikennettä.

Työttömyysturvalain muuttaminen esitetyllä tavalla ohjaisi työttömiä kokeilemaan kohtuullisen työmatkan päässä olevaa työtä, vaikka työpaikka sijaitsisikin työssäkäyntialueen ulkopuolella. Jos osoittautuu, että työssäkäynti ei syystä tai toisesta ole mahdollista, henkilöllä olisi mahdollisuus työttömyysetuutta menettämättä erota työssäkäyntialueen ulkopuolelta vastaanottamastaan työstä työsuhteen alkuvaiheessa nykyisen työttömyysturvalain 2 a luvun 3 §:n perusteella.

Työllistymissuunnitelman laatiminen

Jotta työ- ja elinkeinotoimiston toimintamalli ei vaikuttaisi työnhakijoiden yhdenvertaiseen kohteluun, työttömyysturvalain 2 a luvun 9 §:ää muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin työllistymissuunnitelman laatimis- tai tarkistamistilaisuuteen saapumatta jäämisen lisäksi se, ettei työnhakijaa tavoiteta. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että työnhakijalle asetettaisiin vähintään 15 päivän korvaukseton määräaika nykyisen vähintään 30 päivän korvauksettoman määräajan sijasta, jos työ- ja elinkeinotoimisto ei tavoita työnhakijaa puhelimitse sovittuna aikana suunnitelman laatimiseksi eikä työnhakija viipymättä vastaa toimiston soittopyyntöön.

Matka-avustuksen takaisinperintä

Matka-avustus perittäisiin lähtökohtaisesti takaisin, jos henkilö eroaa työstä tai omalla menettelyllään aiheuttaa työsuhteen päättymisen nykyisen kuuden kuukauden sijasta kahden kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta.

Työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolot

Työ- ja elinkeinotoimisto antaisi työvoimapolitiittisen lausunnon vain työllistymistä edistävästä palvelun aloittamisesta ja palvelun päättymisestä. Työ- ja elinkeinotoimisto ei antaisi työvoimapolitiittista lausuntoa poissa-

oloista, vaan työnhakija ilmoittaisi itse poissaoloistaan työttömyysetuuden maksajalle hakiessaan etuutta. Muutos vapauttaisi työ- ja elinkeinotoimiston resursseja muuhun asiakaspalveluun.

Poissaolojen ilmoittaminen etuuden maksajalle tapahtuisi pääsääntöisesti etuushakemuksessa. Työttömyysetuus voitaisiin työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen harkinnan mukaan maksaa näiden tietojen perusteella.

Muutos voi johtaa työttömyysetuuden aiheuttamaan maksamiseen palveluun osallistumisen perusteella, jos työttömyysetuuden hakija ei ilmoita osallistumisesta totuudenmukaisesti. Tämän vuoksi myös työllistymistä edistävän palvelun järjestäjä ilmoittaisi työnhakijan poissaoloista etuuden maksajalle. Käytännössä palvelun järjestäjän ilmoitus poissaolosta voi tulla sen jälkeen, kun työttömyysetuus on jo maksettu hakijan ilmoittamien tietojen perusteella. Tässä tilanteessa palvelun järjestäjän ilmoitusta käytettäisiin hakijan ilmoittamien tietojen oikeellisuuden tarkistamiseen.

Palvelun järjestäjä ilmoittaisi yksittäisistä poissaolopäivistä työttömyysetuuden maksajalle ja pitemmistä poissaolojaksoista nykyistä vastaavasti myös työ- ja elinkeinotoimistolle palvelun keskeyttämistä varten. Samasta lyhyestä poissaolojaksosta ei siten lähtökohteisesti ilmoitettaisi sekä työttömyysetuuden maksajalle että työ- ja elinkeinotoimistolle. Palvelun järjestäjän velvoittaminen poissaoloista ilmoittamiseen tapahtuisi palvelusta riippuen esimerkiksi hankintasopimuksessa tai yksittäisen työnhakijan kohdalla kyseisestä palvelusta tehtävässä sopimuksessa.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Valtiolle aiheutuvia työttömyysturvamenoja lisääisivät työmarkkinatuen odotusaikaa, koulutusta vaille oleville nuorille työllistymistä edistävästä palvelun ajalta maksettavaa työttömyysetuutta sekä matka-avustuksen takaisinperintää koskevat muutokset. Muutokset lisääisivät valtion kustannuksia vain vähäisessä määrin.

Työttömyysturvamenoja vähentäisivät työmarkkinoilla olon esteisiin liittyvä muutos ja koulutusta vailla olevien nuorten velvollisuus aloittaa opinnot kevätlukukaudella.

Julkisen talouden kestävyteen vaikuttaisivat lähinnä työ- ja elinkeinotoimistojen ja työttömyysetuuden maksajien väliseen työnjakoon sekä työn vastaanottamis- ja opiskelun aloittamisvelvollisuuteen liittyvät muutokset.

Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävät

Työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyvien tehtävien siirtäminen työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi ei vaikuttaisi työttömyysturvamenoihin. Säännöksiin liittyvien sisällöllisten muutosten vaikutuksia on arvioitu jäljempänä.

Työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysturvatehtävien vähentäminen yhdessä toimistojen verkkopalveluiden kehittämisen kanssa mahdollistaa toimistojen asiantuntijatyön kohdentamisen niiden työnhakijoiden palveluihin, jotka tarvitsevat henkilökohtaista palvelua työllistyäkseen. Tällä voi olla vaikutusta julkisen talouden kestävyteen työttömyysjaksojen lyhentyessä.

Tehtävien siirtämisestä työ- ja elinkeinotoimistoilta työttömyysetuuden maksajille voi aiheutua tarve muuttaa työttömyysetuuden maksajien tietojärjestelmiä. Muutokset lienevät kuitenkin tavanomaisia lainsäädännön muuttumisesta johtuvia muutoksia.

Kotoutumistukena maksettava työmarkkinatuki

Kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta luopuminen ei vaikuttaisi työttömyysturvamenoihin, koska kotoutujalle maksettavan työttömyysetuuden määrä tai maksamisen edellytykset eivät muuttuisi.

Työttömyyspäivärahan maksaminen kotoutumisen edistämiseksi annetun lain mukaisen työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun ajalta kannustaisi maahanmuuttajia työhön jo opiskelun aikana. Tällä voi olla koulutuksen jälkeisiä työttömyysjaksoja lyhentävä vaikutus. Lisäksi 25 vuotta täyttäneillä päätoimisesti opiskelevilla maahan-

muuttajilla voi jo nykyisin olla mahdollisuus opiskella työttömyyspäivärahalla tuettuna julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun mukaisesti. Jos nämä henkilöt aloittaisivat opinnot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain sijasta kotoittamisen edistämiseksi annetussa laissa tarkoitetulla tavalla, heille maksettaisiin työttömyysetuutta saman verran kuin nykyisin. Mainituista syistä muutoksen ei arvioida aiheuttavan mainittavia kustannuksia.

Perhepäivähoitajien ja työvapaalla olevien oikeus työttömyysetuuteen

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tekemän selvityksen (Kunnalliset perhepäivähoitajat; Selvitys lukumäärästä, työajoista ja palkkuesta toukokuussa 2013) mukaan omassa kodissaan perhepäivähoitajana toimivia (tai toimineita) perhepäivähoitajia, joille ei makseta palkkaa, oli toukokuussa 2013 kaikkiaan 271 henkilöä. Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n arvion mukaan noin 50 perhepäivähoitajalle aiheutuu vuosittain toimeentulovaikeuksia työnteon ja palkanmaksun keskeytymisen takia.

Perhepäivähoitajille maksettavasta työttömyysetuudesta aiheutuisi vähäisiä kustannuksia. Koska lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen ei suoriteta valtionosuutta, kyse lienee lähes kokonaisuudessaan työttömyysvakuutusrahastolle ja työttömyyskassoille aiheutuvasta kustannuksesta.

Perhepäivähoito on kuntien kannalta kustannustehokas tapa järjestää lasten hoitoa erityisesti sen vuoksi, ettei kunnan tarvitse rakentaa tai varata tiloja päiväkotia varten. Poistamalla perhepäivähoitajan sosiaaliturvassa olevia epäkohtia voidaan vaikuttaa alan houkuttelevuuteen ja hoitomuodon jatkumiseen.

Työ- tai muulla vastaavalla vapaalla ja muun työn vapaan aikana vastaanottaneiden lukumäärästä ei ole saatavissa tietoja. Oletettavasti määrä olisi kuitenkin hyvin vähäinen, eikä esitetystä muutoksesta sen vuoksi aiheutuisi mainittavia kustannuksia. Työttömyysetuuden maksaminen esitetyillä edellytyksillä

poistaneen työttömäksi tai lomautetuksi jääneeltä tarpeen turvautua toimeentulotukeen.

Työmarkkinoilla olon esteet

Työmarkkinoilla olon esteitä koskevasta säännöksestä poistettaisiin harkinnanvaraisuus. Tämä voi vähentää työttömyysturvamenoja, mutta oletettavasti vaikutus on hyvin vähäinen. Lähtökohtaisesti työnhakija on jo nykyisin työmarkkinoilla olon esteiden aikaan jonkin muun etuusjärjestelmän piirissä.

Yrityksessä työskentelemisen ja omassa työssä työllistymisen päättymisen

Palkansaajaan rinnastettavalta yrittäjältä ja omassa työssä työllistyneeltä työnhakijalta edellytettävistä selvityksistä luopuminen ei vaikuttaisi työttömyysturvamenoihin, koska työttömyysetuuden saamisen edellytykset eivät muuttuisi.

Muutoksilla ei myöskään olisi vaikutusta yritysten hallinnolliseen taakkaan. Palkansaajaan rinnastettavalta yrittäjältä on edellytetty esimerkiksi toimeksiantosopimuksen esittämistä, eli tarvittavaa asiakirjaa ei ole laadittu työttömyysetuuden saamisen edellytysten täyttämiseksi vaan muuta, yritystoimintaan liittyvää tarkoitusta varten.

Vastaavasti omassa työssä työllistyneeltä on edellytetty mahdollisen oman selvityksen lisäksi asiakirjoja, jotka on jo laadittu muuta tarkoitusta varten.

Työmarkkinatuen odotusaika

Odotusaikaa ei nykyisestä poiketen asetetaisi henkilölle, joka on saanut erityisiä opetus- tai opiskelijahuollon palveluja ja on suorittanut hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaiset opinnot. Tällaiset opinnot suorittaneiden ja työnhakijaksi ilmoittautuneiden henkilöiden lukumäärä ei ole selvitettävissä. Määrä on kuitenkin oletettavasti hyvin vähäinen.

Odotusajan asettamiseen ja odotusajan keston liittyvien työnhakijan työmarkkinoilla oloa koskevien edellytysten muuttamisen taloudellisia vaikutuksia ei voida laskea euromääräisesti, koska tarvittavia tilastotietoja ei

ole saatavissa. Palkansaajan yli 28 kuukautta vanhan työssäolon jättäminen pääsääntöisesti huomiotta odotusajan kestossa kuitenkin vähentäisi kustannuksia nykyiseen verrattuna, mutta toisaalta työnhakijan viimeaikaisen työssäolon ottaminen huomioon neljä kuukautta nykyistä pidemmän tarkastelujakson ajalta lisäisi kustannuksia.

Odotusajan asettaminen koulutusta vailla olevalle nuorelle vasta työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä lukien lisäisi työttömyysturvamenoja. Vaihtoehtona on kuitenkin se, että nuori keskeyttää palvelun menetettyään oikeutensa työmarkkinatukeen, jolloin palvelulla tavoiteltu hyöty myöhemmälle työllistymiselle tai koulutukseen haakeutumiselle voidaan menettää. Jos työllistymistä edistävään palveluun osallistuminen auttaa nuorta löytämään opiskelu- tai työpaikan, työmarkkinatukimenot vähenevät. Mainituista syistä johtuen muutoksen arvioidaan lisäävän työmarkkinatukimenoja vain vähän.

Työttömyysturvalaissa ei enää säädettäisi odotusajan kulumisesta muuten kuin päätoimisten opintojen ja työvoimapolitiittisesti moitittavan menettelyn takia asetettujen seuraamusten osalta. Tällä ei oletettavasti olisi juurikaan vaikutusta työttömyysturvamenoihin, koska työnhaun voimassaolon päättyessä odotusaika asetetaan uudelleen eikä sellaista työmarkkinoiden ulkopuolella olon aikaa, jolta henkilölle ei ole maksettu työttömyysetuutta, vähennettäisi uudesta odotusajasta.

Opintojen aloittamatta jättäminen ja työllistymistä edistävän palvelun ajalta maksettava työttömyysetuus

Ammatillisia valmiuksia antavaa tutkintoa vailla olevan alle 25-vuotiaan nuoren jättäessä aloittamatta kevätlukukaudella alkavat opinnot hänellä voi muiden edellytysten täytyessä olla oikeus työttömyysetuuteen seuraavan syyslukukauden alkamiseen asti, toisin sanoen noin kahdeksan kuukauden ajan.

Työttömyysturvalain muuttaminen siten, että myös kevätlukukaudella alkavat opinnot olisi aloitettava, vähentäisi työttömyysturvamenoja yhden henkilön osalta arviolta noin 6 000 eurolla. Euromäärä on vähäisempi, jos nuorelle asetetaan työmarkkinatuen odotusaika. Sellaisten nuorten lukumäärä, jotka

ovat hakeneet keväällä alkavaa opiskelupaikkaa ja saaneet sen, mutta eivät ole aloittaneet opintoja, ei ole tiedossa.

Nuoren ohjaaminen työttömyysturvajärjestelmän keinoin opintojen aloittamiseen heti opiskelupaikan saamisen jälkeen nopeuttanee valmistumista yhdellä lukukaudella eli noin viidellä kuukaudella. Tällä voi olla vaikutusta työurien pituuteen, mutta ottaen huomioon, ettei tässä tarkoitettuja henkilöitä oletettavasti ole kovin paljon, vaikutus jäänee vähäiseksi.

Koulutukseen hakematta jättämisestä johutuva työttömyysetuuden menettäminen vasta työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä lukien lisäisi vähäisessä määrin valtiolle aiheutuvia työttömyysturvamenoja. Lisäksi työttömyysvakuutusrahastolle ja työttömyyskassoille aiheutuisi vähäisiä kustannuksia työllistymistä edistävien palveluiden aikaisista etuuden korotuksista.

Muutos vähentänee työllistymistä edistävien palveluiden keskeyttämisiä, jolloin palveluille asetetut tavoitteet saavutetaan paremmin. Tämä voi näkyä nuorten työttömyysjaksojen lyhentymisenä. Lisäksi palveluiden keskeyttämisestä aiheutuu hallinnollista työtä, joka vähenisi muutoksen myötä.

Työn vastaanottamisvelvollisuuden laajentaminen

Työ- ja elinkeinotoimistojen työkäytäntöjä muutettiin vuoden 2013 lopussa hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti siten, että työtarjousten määrää lisättiin aiemmasta. Tammi- huhtikuussa 2014 työtarjouksia tehtiin yhteensä noin 105 000, kun vastaavana aikana vuonna 2013 tehtiin noin 55 000 työtarjousta. Työnhakijan kotikuntaan työtarjouksia tehtiin tammi – huhtikuussa 2014 noin 65 000 (tammi – huhtikuussa 2013 noin 35 000), muualle saman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueelle noin 30 000 (2013 noin 15 000) ja muualle maahan noin 10 000 (2013 noin 5 000).

Sekä työnhakijan kotikuntaan että muualle saman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueelle tehdyistä työtarjouksista suuri osa on oletettavasti sellaisia, että työpaikka

sijaitisi työnhakijan työssäkäyntialueella. Tämän vuoksi työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä olevan työn vastaanottamisvelvollisuuden alueellinen laajentaminen ei koskisi näitä työtarjouksen saaneita työnhakijoita.

Tammi – huhtikuussa 2014 tehtyjen työtarjousten määrän perusteella koko vuonna 2014 tehtäneiden arviolta noin 40 000 työtarjousta, joissa työpaikka olisi työnhakijan kotikunnan ja saman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueen ulkopuolella. Tämä olisi noin 10 prosenttia kaikista työtarjouksista. Jos alueella on hyvät liikenneyhteydet, nämä työtarjoukset ovat sellaisia, että ne voisivat velvoittaa työnhakijaa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä. Työtarjouksen saaneista työnhakijoista osa ei kuitenkaan ole työttömiä, eikä työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin liittyvä muutos sen vuoksi koskisi heitä. Työttömistä työnhakijoista puolestaan osa hakee tarjottua työtä ja on valmis ottamaan työpaikan vastaan riippumatta siitä, olisiko näin välttämätöntä toimia työttömyysetuuden saamiseksi.

Työ- ja elinkeinotoimiston tulee jo nykyisin tehdä työnhakijalle työtarjouksia hänelle sopivaan työhön riippumatta siitä, onko työnhakijalla velvollisuus ottaa työ vastaan työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä. Sitä ei ole mahdollista selvittää, kuinka moni työttömyysetuutta saavista työnhakijoista, joille on tehty työtarjous oman työssäkäyntialueen ulkopuolella sijaitsevasta työstä, hakee kyseessä olevaa työtä ja kuinka moni kieltäytyy siitä sen vuoksi, ettei kieltäytymisellä nykyisin ole vaikutusta oikeuteen saada työttömyysetuutta.

Työn vastaanottamisvelvollisuutta koskevan säännöksen merkitykseen vaikuttavat erityisesti työttömien ja avoimien työpaikkojen määrät sekä työ- ja elinkeinotoimistojen työtarjouksia koskevat työkäytännöt. Työttömyysetuuden saamisen edellytysten muuttaminen ei vaikuta työ- ja elinkeinotoimistojen työtarjousten tekemistä koskeviin käytäntöihin.

Edellä olevan perusteella työn vastaanottamisvelvollisuutta koskevan muutoksen työttömyysturvamenoja vähentävän vaikutuksen arvioidaan olevan vähäinen.

Matka-avustuksen takaisinperintä

Kansaneläkelaitos teki vuonna 2013 yhteensä 734 päätöstä matka-avustuksesta. Takaisinperintää koskevia päätöksiä oli 36. Kokonaisuudessaan takaisinperittävä määrä oli noin 31 000 euroa, mutta siitä määrättiin takaisinperinnän kohtuullistamisen ja mahdollisen perinnästä luopumisen jälkeen takaisinperittäväksi noin 23 000 euroa.

Matka-avustuksen takaisin perimisen aiheuttavat työsuhteen päättymiset voivat periaatteessa tapahtua missä vaiheessa tahansa työsuhteen ensimmäisten kuuden kuukauden aikana. Matka-avustuksen perimistä koskevan säännöksen muuttaminen lisäisi työmarkkinatukimenoja vain hyvin vähän.

Työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolot

Työllistymistä edistävästä palveluista poissaolojen vaikutuksen työttömän oikeuteen saada työttömyysetuutta ratkaisisi työttömyysetuuden maksaja työ- ja elinkeinotoimiston sijasta. Muutoksella ei olisi vaikutusta työttömyysturvamenoihin, koska työttömyysetuuden saamisen edellytykset eivät muuttuisi.

Muutos ei vaikuttaisi myöskään työllistymistä edistäviä palveluita järjestävien työnantajien, kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden hallinnolliseen taakkaan, koska nykyisin niiden on tullut ilmoittaa työnhakijan poissaoloista työ- ja elinkeinotoimistolle. Muutoksen jälkeen vastaavat ilmoitukset tehtäisiin työttömyysetuuden maksajille.

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Työnhakijan omaehtoisten työttömyysetuudella tuettavien opintojen aloittamista koskevasta todistuksesta luopuminen ei vaikuttaisi työttömyysturvamenoihin, koska työttömyysetuuden saamisen edellytykset säilyisivät ennallaan.

Työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun aloitti vuonna 2013 noin 26 000 työnhakijaa. Luvussa on mukana sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta että ko-

toutumisen edistämisestä annetun lain mukaisesti opintonsa aloittaneet.

Koulutuspalvelujen tuottajien hallinnollisiin tehtäviin liittyvä työ määrä ja sen myötä hallinnolliset kustannukset vähenisivät, kun niiden ei enää tarvitsisi antaa opiskelijoille todistuksia opintojen aloittamisesta. Kustannusten vähentymisen määrää ei ole mahdollista arvioida.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Työmarkkinoilla olon esteiden ja työllistymistä edistävästä palveluista poissaolojen selvittämistä koskevat muutokset vähentäisivät työ- ja elinkeinotoimistojen tehtäviä, mutta lisäisivät työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen tehtäviä. Kansaneläkelaitoksen tehtävät lisääntyisivät lisäksi sen vuoksi, että sen tehtäväksi siirrettäisiin työ- ja elinkeinotoimistoille nykyään kuuluva työmarkkinatuen odotusajan asettaminen.

Työ- ja elinkeinotoimistot antoivat vuonna 2013 työmarkkinoilla olon esteistä noin 6 700 työttömyysetuuden maksatuksen estävää työvoimapolitiittista lausuntoa, työmarkkinatuen odotusajasta noin 18 700 lausuntoa ja työllistymistä edistävästä palveluista poissaolojen takia noin 124 000 lausuntoa. Kotoutumistukena maksettavasta työmarkkinatuesta annettiin noin 13 400 tiedoteluonteista työvoimapolitiittista lausuntoa. Sitä ei voida selvittää, kuinka monen työnhakijan kohdalla työ- ja elinkeinotoimisto selvitti työmarkkinoilla olon esteitä tai odotusajan asettamista, mutta työvoimapolitiittista lausuntoa ei ollut tarpeen antaa.

Työ- ja elinkeinotoimistojen työ määrää vähenisi, koska toimistot eivät enää antaisi työvoimapolitiittisia lausuntoja mainituissa tilanteissa. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimistojen työkäytännöt tulisivat yksinkertaisemmiksi, kun palkansaajaan rinnastettavan yrittäjän, omassa työssään työllistyneen ja opiskelunsa päättävän työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen voitaisiin antaa työvoimapolitiittinen lausunto lähtökohtaisesti hakijan ilmoittamien tietojen perusteella.

Palkansaajaan rinnastettavien yrittäjien määrästä ei ole saatavissa tilastotietoja, mutta päätoimisesta työllistymisestä omassa työssä

annettiin vuonna 2013 arviolta noin 1 000 työvoimapolitiittista lausuntoa. Opintonsa ammatillisessa tai yleissivistävässä oppilaitoksessa päättäneitä ja työttömäksi jääneitä oli vuonna 2013 noin 37 000. Korkeakoulujen osalta vastaavaa tilastotietoa ei ole saatavilla.

Edellä mainitut muutokset ovat sellaisia, että vapautuva työaika kohdistuisi työ- ja elinkeinotoimistoissa erityisesti asiakaspalvelun perustehtäviä hoitaviin virkamiehiin. Muutosten takia vapautuvat resurssit käytettäisiin julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoamiseen liittyviin tehtäviin.

Työttömyysetuuden maksajat ratkaisisivat työmarkkinoilla olon esteiden vaikutuksen työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta hakijan etuushakemuksessa ilmoittamien tietojen perusteella. Tämä ei lisäisi työmäärää merkittävästi siihen verrattuna, että hakijalle annetaan nykyisin työvoimapolitiittiseen lausuntoon perustuva päätös. Työmarkkinoilla olon esteitä koskevan säännöksen yksinkertaistaminen vähentäisi säännöksen soveltamisesta aiheutuvaa selvitystyötä nykyiseen verrattuna.

Kansaneläkelaitos antaa nykyisin työnhakijalle päätöksen työ- ja elinkeinotoimiston antaman odotusaikaa koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon perusteella. Kansaneläkelaitoksen tehtävät lisääntyisivät siltä osin, kun se myös ratkaisisi odotusajan asettamisen edellytykset. Tätä vaikutusta voidaan pienentää käyttämällä odotusajaksäännöksen soveltamisessa mahdollisimman pitkälle Kansaneläkelaitoksen työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon seuraamista varten keräämiä tietoja.

Tarkasteltaessa työttömyysturvajärjestelmää kokonaisuutena työmarkkinatuen odotusajan asettamisesta eri toimijoille aiheutuva yhteenlaskettu työmäärä vähenisi muun muassa odotusajan keston laskemiseen liittyvien muutosten takia.

Työllistymistä edistävistä palveluista poissaoloja koskevien työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisesta luopuminen ja poissaolojen syyn selvittämisen siirtäminen työttömyysetuuden maksajien hoidettavaksi lisäisi työttömyysetuuden maksajien, erityisesti Kansaneläkelaitoksen, tehtäviä. Työmäärän lisäys ei kuitenkaan ole täysin verrattavissa

edellä mainittuun 124 000 annettuun työvoimapolitiittiseen lausuntoon, sillä osa lausunnoista on työ- ja elinkeinotoimiston ilmoituksia sellaisista poissaoloista, joiden vaikutuksen työttömyysturva-oikeuteen työttömyysetuuden maksaja ratkaisee jo nykyisin.

Jos työttömyysetuuden hakija ei ilmoita osallistumispäivistä totuudenmukaisesti hakiansaan työttömyysetuutta, poissaolojen seurantaan koskeva muutos voi johtaa työttömyysetuuden aiheettomaan maksamiseen palveluun osallistumisen perusteella. Tästä aiheutuisi etuuden takaisinperintään liittyvää työtä työttömyysetuuden maksajille ja mahdollisen lainvoimaisen päätöksen poistamiseen liittyvää työtä työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalle. Vuonna 2012 Kansaneläkelaitos teki työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalle noin 370 poistohakemusta, joiden syynä oli työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolo.

Kansaneläkelaitoksen työmäärä vähentyisi, kun se ei antaisi päätöksiä työmarkkinatuen muuttamisesta kotoutumistukena maksettavaksi työmarkkinatueksi tai kotoutumistukena maksettavan työmarkkinatuen muuttamisesta työmarkkinatueksi.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Perhepäivähoitajille ja itse haetulla työ- tai muulla vastaavalla vapaalla oleville maksettava työttömyysetuus parantaisi kansalaisten perustuslaissa turvattua oikeutta sosiaaliturvaan. Kyseessä olevat henkilöt ovat tosiasiallisesti työttömiä, ja heidän toimeentulonsa turvaaminen työttömyysetuudella parantaisi heidän yhdenvertaisuuttaan muihin työttömiin verrattuna.

Perhepäivähoitajille maksettava työttömyysetuus kohdistuisi erityisesti naisiin, sillä lähes kaikki perhepäivähoitajat ovat naisia. Tiedossa ei ole muita aloja koskevia, perhepäivähoitajien palkattomia aikoja vastaavia tilanteita. Työttömyysetuuden maksaminen perhepäivähoitajille ehdotetulla tavalla parantaisi naisten ja miesten yhdenvertaisuutta, koska oletettavasti muilla aloilla työntekijä lomautetaan ja hän voi saada työttömyysetuutta tällä perusteella.

Palkansaajaan rinnastettavien yrittäjien toimeksiantosuhteen ja omassa työssä työllis-

tymisen päättymisestä vaadittavien todistusten pyytämisestä luopuminen voi lisätä työttömyysetuuden perusteetonta hakemista. Etuutta voidaan maksaa perusteetta, jos työnhakija antaa työ- ja elinkeinotoimistolle vääriä tietoja, koska tietoja ei säännönmukaisesti tarkisteta. Kun otetaan huomioon palkansaajaan rinnastettavien yrittäjien ja omassa työssä työllistyvien melko vähäinen määrä sekä kiinni jäämisestä aiheutuvat riskit, muutoksista tuskin aiheutuu mainittavampia ongelmia.

Työmarkkinatuen odotusaikaa koskeva muutos parantaisi vamman tai sairauden vuoksi vain osan ammatillisesta tutkinnosta suoritettavien yhdenvertaisuutta.

Muuttamalla korvauksettomia määräaikoja, jotka liittyvät työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseen tai tarkistamiseen, parannettaisiin työnhakijoiden yhdenvertaisuutta. Muutoksen jälkeen samankaltaisesta työvoimapolitiittisesti moitittavana pidettävästä menettelystä seuraisi yhtä pitkiä korvauksettomia määräaikoja riippumatta siitä, laaditaanko työllistymissuunnitelmat kyseessä olevassa työ- ja elinkeinotoimistossa paikan päällä vai esimerkiksi puhelimitse tapahtuvan asioinnin yhteydessä.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu sosiaali- ja terveysministeriötä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:tä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:tä, Akava ry:tä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ta sekä Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:tä.

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman Rakennemuutos ja työmarkkinoiden toimivuus – ohjelman (RTT) neuvottelukunta päätti 12 päivänä lokakuuta 2011, että ohjelman yhtenä painopisteenä on työpoliittisten palvelumarkkinoiden analysointi ja kehittäminen. Palvelurakennearvioinnin rajaamiseksi toteutettiin esiselvitys haastattelemalla

työpolitiikan keskeisiä toimijoita eri hallinnonaloilla ja työmarkkinajärjestöissä. Esiselvityksessä nousi esiin kehittämisteemoja, joiden toivottiin sisältyvän arviointiin. Työpolitiikan palvelurakennearviota koskevaan hankesuunnitelmaan kirjattiin, että arvioinnissa selvitetään työ- ja elinkeinotoimiston ja työttömyysetuuden maksajien välistä työnjakoa sekä työttömyysturvatehtävien hoitamiseen liittyviä menettelytapoja.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 6 päivänä toukokuuta 2013 työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida työ- ja elinkeinotoimistojen ja työttömyysetuuden maksajien välistä työnjakoa ja mahdollisuuksia keventää työ- ja elinkeinotoimistojen vastuulle kuuluvia työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä. Työryhmän tehtävänä oli tehdä esityksiä siitä, millä tavoin työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysturvaan ja työttömyysetuuksiin liittyviä tehtäviä voitaisiin vähentää. Työryhmässä olivat edustettuina työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Kansaneläkelaitos, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Akava ry sekä Elinkeinoelämän keskusliitto EK.

Työryhmän työ päättyi 28 päivänä helmikuuta 2014. Tämän esityksen ehdotukset, jotka liittyvät muun muassa työ- ja elinkeinotoimiston ja työttömyysetuuden maksajien työnjakoon, perustuvat työryhmän ehdotuksiin. Työryhmän raporttia ei ole julkaistu.

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain säännökset, jotka koskevat työnhakijan omaehtoisen opiskelun tukemista työttömyysetuudella, tulivat voimaan vuoden 2010 alusta lukien. Työ- ja elinkeinoministeriö on tilannut TK-Evalin ja Kajaanin yliopistokeskuksen Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut AIKOPA:n toteuttaman selvityksen opiskelun tukemisen toimivuudesta ja vaikuttavuudesta. Selvitys valmistui syksyllä 2013.

Opiskelun tukemista koskeviin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain säännöksiin ehdotettu muutos perustuu selvityksen suositukseen. Selvitys (TEM-

raportteja 37/2013) on saatavissa verkko-osoitteessa www.tem.fi .

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esityksestä on pyydetty lausunnot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, jotka ovat lausuntojaan varten pyytäneet kommentteja alueensa työ- ja elinkeinotoimistolta.

Lisäksi lausuntoa on pyydetty sosiaali- ja terveysministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Finanssivalvonnalta, työttömyysvakuutusrahastolta, Kansaneläkelaitokselta, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry:ltä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:ltä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Akava ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta, Suomen Kuntaliitolta, Kunnalliselta työmarkkinalaitokselta, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry:ltä, Suomen ylioppilaskuntien liitolta, Suomen opiskelijakuntien liitto –SAMOK ry:ltä, ja Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry:ltä.

Lausunnon antaneet tahot kannattivat pääosin ehdotettuja muutoksia ja katsoivat niiden selkeyttävän työ- ja elinkeinotoimiston ja työttömyysetuuden maksajien välistä työnjakoa sekä vähentävän työ- ja elinkeinotoimistojen työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä.

Työ- ja elinkeinotoimistojen työkäytäntöjen muuttaminen siten, työvoimapoliittinen lausunto annetaan lähtökohtaisesti työnhakijan ilmoittamien tietojen perusteella, voi kuitenkin useiden lausunnon antaneiden tahojen näkemyksen mukaan johtaa työttömyysetuuden perusteettomaan maksamiseen. Asiaa on käsitelty tarkemmin tämän esityksen kohdassa Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.

Lausunnot ja niistä laadittu yhteenveto on saatavissa www.tem.fi/ajankohtaista/vireilla/lainsaadantohankkeet/lainsaadantohankehaku .

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksen eduskuntakäsittelyssä tulisi ottaa huomioon, että hallitus on antanut Eduskunnalle hallituksen esityksen (HE 100/2014 vp), jossa esitetään kotoutumisen edistämisestä annetun lain 44 ja 46 §:n muuttamista. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 46 §:ään ehdotetaan lisättäväksi maininta toimeentulotuesta annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain (ÅFS 66:1998) mukaisesta toimeentulotuesta. Maininta tulisi lisätä myös tässä esityksessä ehdotettuun kotoutumisen edistämisestä annetun lain 46 §:ään.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Työttömyysturvalaki

1 luku Yleiset säännökset

2 §. Etuudet. Työmarkkinatuen maksamisesta kotoutumistukena luovuttaisiin. Maahanmuuttajalle maksettaisiin kotoutumisajana joko työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa samoilla edellytyksillä kuin muillekin työnhakijoille.

5 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 14 kohdan ja 2 luvun 1 §:ssä olevan työttömän työnhakijan määritelmän mukaan perhepäivähoitajalla olisi muiden edellytysten täytyessä oikeus työttömyysetuuteen lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella, vaikka hänellä on voimassa oleva kokoaikainen työsuhde. Edellytyksenä olisi, ettei hänelle ole osoitettu lainkaan lapsia hoidettavaksi eikä hänelle sen vuoksi makseta palkkaa. Lisäksi työnteon ja palkanmaksun keskeytymisen tulisi johtua muusta kuin perhepäivähoitajasta johtuvasta syystä. Tyypillisiä tällaisia tilanteita olisivat esimerkiksi koulujen loma-ajat, jolloin vanhemmat hoitavat lapsiaan itse.

Perhepäivähoitajalla ei olisi oikeutta työttömyysetuuteen lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella esimerkiksi silloin, kun hoidettavaksi osoitettujen lasten määrä on vähentynyt.

Perhepäivähoitajalla ei olisi oikeutta työttömyysetuuteen lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella myöskään silloin, kun hän muuttaa toiselle paikkakunnalle eikä hänelle sen vuoksi voida osoittaa lapsia hoidettavaksi, koska tällöin työnteon ja palkanmaksun keskeytyminen johtuu perhepäivähoitajasta itsestään.

2 luku Etuuden saamisen yleiset työvoimapoliittiset edellytykset

1 §. Työtön työnhakija. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että itse haettua työ- tai muuta vastaavaa vapaata voitaisiin tietyn

edellytyksin pitää lomautukseen rinnastettavana syynä ja maksaa tällä perusteella työttömyysetuutta. Edellytyksenä olisi, että henkilön oli tarkoitus olla vapaan aikana muussa kokoaikatyössä, mutta hän on jäänyt työttömäksi ilman omaa syytään. Edellyttämällä muuta työtä, josta henkilö jää työttömäksi tai lomautetuksi, ehkäistäisiin vapaaehtoinen jättäytyminen työttömyysetuudelle hakemalla työ- tai muuta vastaavaa vapaata.

3 §. Työmarkkinoilla olon esteet. Säännös kumottaisiin. Työmarkkinoilla olon esteistä säädettäisiin 3 luvun 1 §:ssä.

5 §. Yritystoiminta ja oma työ. Aiempi päätoiminen työllistyminen yritystoiminnassa ei estä työttömyysetuuden saamista, jos henkilöllä on riittävä yritystoiminnan tai omassa työssä työllistymisen aikainen muu työhistoria. Pykälän 4 momenttia täsmennettäisiin tältä osin vastaamaan säännöksessä tarkoitettua ja vakiintunutta soveltamiskäytäntöä.

6 §. Yrityksessä työskentelyn päättyminen.

9 §. Oman työn lopettaminen. 11 §. Päätoimisen opiskelun päättyminen. Pykälä muutettaisiin siten, ettei työttömyysetuuden saaminen edellytä yrityksessä työskentelyn, omassa työssä työllistymisen tai opiskelun päättymistä koskevien selvitysten esittämistä työ- ja elinkeinotoimistolle eikä pykälästä voida saada tällaista käsitystä. Muutokset koskisivat vain velvollisuutta esittää selvitystä eikä niillä olisi vaikutusta muihin työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin.

Työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisisi yrityksessä työskentelyn, omassa työssä työllistymisen ja päätoimisen opiskelun päättymisen työnhakijan ilmoittamien tietojen perusteella, mutta toimistolla säilyisi mahdollisuus pyytää tarvittaessa muita selvityksiä 11 luvun 2 §:n perusteella. Muutos ei tarkoita sitä, että työttömyysetuuden maksajalle syntyisi velvollisuus tarkistaa työvoimapoliittisen lausunnon oikeellisuus.

12 §. Työmarkkinatuen odotusaika. Pykälä kumottaisiin. Työmarkkinatuen odotusajasta säädettäisiin 7 luvun 2 §:ssä.

13 §. Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren oikeus työttö-

myysetuuteen. Kevätlukukaudella alkavaan koulutukseen hakeminen olisi edelleen vapaaehtoista, mutta jos nuori saa keväällä alkavan opiskelupaikan ja ottaa paikan vastaan, hänen olisi aloitettava opinnot. Jos nuori jättäisi opinnot aloittamatta eikä hänellä olisi pätevää syytä menettelyynsä, hän menettäisi oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen. Oikeus työttömyysetuuteen lakkaisi päivästä, jona opinnot olisi pitänyt aloittaa.

Pykälän 2 momentin 3 kohta vastaisi muutoin nykyistä 3 momenttia ja sen soveltamiskäytäntöä, mutta säännöksessä mainittaisiin, että myös ulkomailla tapahtuneesta opintojen keskeyttämisestä voisi seurata työttömyysetuuden menettäminen.

Pykälän 3 momentin mukaan koulutusta vailla oleva nuori ei menettäisi oikeuttaan työttömyysetuuteen koulutukseen hakematta jättämisen takia syyslukukauden alusta lukien, jos hän osallistuu syyslukukauden alkaessa työllistymistä edistävään palveluun. Seuraamus koulutukseen hakemisen laiminlyönnistä asetettaisiin alkamaan työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä lukien. Palveluun osallistumista syyslukukauden alkamisen ja seuraamuksen alkamisen välisenä aikana ei otettaisi huomioon laskettaessa, milloin nuoren oikeus työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen palautuu 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

15 §. *Pätevä syy jättää hakematta opiskelupaikkaa tai keskeyttää opinnot.* **16 §.** *Koulutusta vailla olevan nuoren työttömyysturvaoikeuden palautuminen.* Pykäliin tehtäisiin 13 §:n muuttamisesta johtuvat teknisuonteiset muutokset.

2 a luku **Työvoimapoliittisesti moitittava menettely**

6 §. *Työstä kieltäytyminen työssäkäyntialueella.* Nykyinen 2 – 4 momentti kumottaisiin. Pätevistä syystä kieltäytyä työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjotusta työtä säädettäisiin uudessa 6 a §:ssä. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan 1 momenttia.

6 a §. *Työstä kieltäytyminen työssäkäyntialueen ulkopuolella.* Pykälän 1 momentti olisi sisällöllisesti uusi. Työnhakijalla olisi työt-

tömyysetuuden saamisen edellytyksenä velvollisuus ottaa vastaan hänen työssäkäyntialueensa ulkopuolelta tarjottua työtä, jos hänen päivittäinen työmatkansa kokoaikatyössä kestäisi keskimäärin yhteensä enintään kolme tuntia. Jos työ olisi osa-aikaista, aikaraja olisi kaksi tuntia.

Pykälän 1 momenttia sovellettaessa otettaisiin huomioon vain mahdollisuus käyttää työmatkaan julkista liikennettä, vaikka työnhakijalla olisi käytettävissään oma auto. Jos työhön ei pääsisi julkisilla liikennevälineillä, työnhakijalla olisi pätevä syy kieltäytyä työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjotusta työstä, ellei 2 momentissa säädetyistä johdu muuta. Työnantajan järjestämä kuljetus työpaikalle rinnastettaisiin säännöksessä julkiseen liikenteeseen.

Matka-aikaan laskettaisiin mukaan myös liityntäliikenne sekä työnhakijan asuinpaikkakunnalla että työpaikan sijaintipaikkakunnalla. Liityntäliikenteessä edellytettäisiin, että työnhakija tarvittaessa kävelee kohtuullisen matkan, mutta oman auton käyttöä ei 1 momenttia sovellettaessa edellytettäisi. Muulta osin työmatkaan työssäkäyntialueen ulkopuolelle kuluvaa aikaa arvioitaisiin samoin kuin nykyisin työssäkäyntialueella työmatkaan kuluvaa aikaa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pätevistä syystä kieltäytyä tarjotusta työstä vain työmatkaan kuluvan ajan perusteella. Työnhakija voisi vedota myös muihin 2 a luvussa säädettyihin päteviin syihin kieltäytyä tarjotusta työstä. Esimerkiksi 2 a luvun 5 §:ssä on säädetty osa-aikatyötä koskevasta tulovertailusta.

Pykälän 2 – 4 momentissa säädettäisiin pääosin nykyistä 6 §:n 2 – 4 momenttia vastaavasti pätevistä syystä kieltäytyä työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjotusta työstä. Käytännössä 2 – 4 momentti tarkoittaisi sitä, että vaikka työnhakija ei voisi käydä työssä joukkoliikennevälinettä käyttäen 1 momentissa säädettyjen aikarajojen puitteissa, hänen olisi otettava tarjottu työ vastaan, ellei hän voi vedota 2 momentissa säädettyyn pätevään syyhyn.

Työ- ja elinkeinotoimisto ei enää selvittäisi, onko työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjottuun työpaikkaan saatavissa työntekijöitä, joiden työssäkäyntialueella työpaikka sijait-

see. Työ- ja elinkeinotoimisto pyrkii aina tarjoamaan työnhakijalle sopivaa työtä, joten säännöstä voidaan pitää tarpeettomana.

Myöskään työnhakijan kielitaitoa ei enää otettaisi huomioon arvioitaessa, onko työnhakijalla pätevää syytä kieltäytyä työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjotusta työstä. Työssä tarvittavan kielitaidon arviointi kuuluu työnantajalle. Työnhakija ei menetä oikeuttaan työttömyysetuuteen sen vuoksi, että työnantaja ei pidä työnhakijan kielitaitoa riittävänä eikä työnhakijaa sen vuoksi palkata hänen hakemaansa työhön.

9 §. Työllistymissuunnitelman laatimistilaisuuteen saapumatta jäminen. Työnhakijaa ei aina kutsuta paikan päälle työ- ja elinkeinotoimistoon työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimista tai tarkistamista varten. Suunnitelma voidaan laatia tai tarkistaa myös esimerkiksi puhelimitse tai kuvallisen etäyhteyden välityksellä. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin vähintään 15 päivän korvauksettoman määräajan asettamisesta, jos työ- ja elinkeinotoimisto ei tavoita työnhakijaa suunnitelman laatimista tai tarkistamista varten.

Edellytyksenä 3 momentin soveltamiselle olisi, että työ- ja elinkeinotoimisto on etukäteen ilmoittanut työnhakijalle, milloin se ottaa yhteyttä hakijaan suunnitelman laatimista tai tarkistamista varten. Riittävänä pidettäisiin ajankohdan ilmoittamista päivän tarkuudella. Työnhakijan tulisi joko olla tavoitettavissa tai vastata viipymättä työ- ja elinkeinotoimiston soittopyyntöön.

14 §. Toistuva työvoimapolitiisesti moitittava menettely. Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin 2 luvun 13 §:n muuttamisesta johtuva tekninen muutos.

3 luku **Etuuden saamisen yleiset rajoitukset**

1 §. Yleiset rajoitukset. Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin työmarkkinoilla olon esteistä. Säännöstä sovellettaessa ei arvioitaisi sitä, estävätkö 3 momentissa mainitut seikat tosiasiallisesti työnhakijaa ottamasta vastaan kokoaikatyötä. Muulta osin 3 momentti vastaisi asiasisällöltään nykyistä 2 luvun 3 §:ää.

Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan paremmin säännöksen sisältöä uuden 3 momentin lisäämisen jälkeen.

7 luku **Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset**

2 §. Työmarkkinatuen odotusaika. Odotusaika alkaisi nykyistä vastaavasti työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä, korvauksettoman määräajan päättymisestä tai työssäolovelvoitteen täyttymisestä lukien.

Jos työnhakija on päätoiminen opiskelija, odotusaika alkaisi opintojen päättymisestä lukien. Koska odotusaika ei nykyisin kulu päätoimisten opintojen aikana, muutos ei vaikuttaisi odotusajan kesto.

Jos koulutusta vaille olevan nuoren oikeus työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen palautuu 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla kesken työllistymistä edistävän palvelun, odotusaika asetetaan nykyisin alkamaan palvelun aikana, jolloin se estää työttömyysetuuden maksamisen. Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan odotusaika alkaisi palvelun päättymisen jälkeen, jolloin työttömyysetuutta voitaisiin muiden edellytysten täytyessä maksaa palvelun päättymiseen asti.

Odotusaikaa ei asetettaisi, jos työnhakija hakee työmarkkinatukea saatuaan enimmäisajan työttömyyspäivärahaa. Tästä säädettäisiin 2 momentin 2 kohdassa. Nykyisin odotusaikaa ei ole asetettu, jos työnhakija on täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon nykyisen työttömyysturvalain mukaisesti. Muutos tiukentaisi jonkin verran työmarkkinatuen saamisen edellytyksiä, mutta työnhakijan viimeaikainen työssäolo otettaisiin kuitenkin huomioon.

Muun muassa vammaisilla ei välttämättä ole edellytyksiä suorittaa koko ammatillisia valmiuksia antavaa tutkintoa. Vammaisen voi kuitenkin suorittaa esimerkiksi osia tutkinnosta. Tällaisessa tilanteessa vammaisen suorittamia opintoja voidaan pitää verrannollisena muiden työnhakijoiden suorittamiin tutkintoihin, eikä henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaiset opinnot suorittaneelle sen vuoksi asetettaisi 2 momentin 3 kohdan mukaan odotusaikaa.

Odotusajan lähtökohtana olevasta 21 viikon kestosta voitaisiin vähentää sellainen työssäolo ja yritystoiminnan harjoittamisen aika, joka tosiasiallisesti voidaan lukea työnhakijan työttömyyspäivärahan työssäoloehtoon. Koska palkansaajan työssäoloehdon tarkastelujakso on 28 kuukautta ja yrittäjän työssäoloehdon tarkastelujakso on 48 kuukautta, työtä voitaisiin vähentää odotusajasta jonkin verran lievemmin edellytyksin kuin nykyisin. Odotusajasta voidaan nykyisin vähentää työmarkkinoilla oloa 24 kuukauden ajalta.

Odotusajasta voitaisiin vähentää myös muun muassa aika, jona työnhakija on saanut työttömyysetuutta. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, ettei aiempaa työnhakijana oloa tai työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen aikaa voitaisi vähentää odotusajasta, ellei työnhakijalle ole maksettu työttömyysetuutta.

Odotusajan kulumisen lakkaisi 4 momentissa mainituissa tilanteissa, eli esimerkiksi silloin, kun työnhakija menettää oikeutensa työttömyysetuuteen työvoimapolitiittisesti moitittavan menettelyn takia. Vaikka odotusajan kulumisen jatkuisi riippumatta myöhemmistä tapahtumista, työnhakijalle asetettaisiin nykyistä vastaavasti uusi odotusaika esimerkiksi työnhaun voimassaolon lakattua ja henkilön ilmoittauduttua uudelleen työnhakijaksi.

10 §. Omavastuu-aika. Pykälän 2 momentin 4 kohdassa oleva viittaus työmarkkinatuen odotusaikaan muutettaisiin, koska odotusaikaa koskeva säännös siirrettäisiin 2 luvusta 7 lukuun.

10 luku **Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset**

2 §. Työttömyysetuuteen oikeutettu. **4 §. Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta.** Pykäliin tehtäisiin teknisuonteiset muutokset, jotka johtuvat työmarkkinatuen odotusaikaa koskeva säännöksen siirtämisestä 2 luvusta 7 lukuun.

11 luku **Toimeenpanoa koskevat säännökset**

2 §. Velvollisuus tietojen antamiseen. Työnhakijan olisi ilmoitettava työttömyysetuuden maksajalle työmarkkinoilla olon estymisestä. Velvollisuudesta säädettäisiin pykälän 4 momentin uudessa 19 kohdassa. Nykyisin työnhakijalla on velvollisuus ilmoittaa vastaavat tiedot työ- ja elinkeinotoimistolle tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselle pykälän 3 momentin perusteella. Tämä velvollisuus lakkaisi työvoimapolitiittisen lausunnon antamista koskevaan 11 luvun 4 §:ään ehdotettujen muutosten perusteella.

4 §. Työvoimapolitiittinen lausunto. Työ- ja elinkeinotoimisto ei enää antaisi työvoimapolitiittista lausuntoa työmarkkinoilla olemisen esteistä, työmarkkinatuen odotusajasta eikä työllistymistä edistävästä palveluista poissaoloista. Mainitut asiat ratkaisisi työttömyysetuuden maksaja. Pykälän 1 momentin 4 kohtaan ja 2 momentin 1 kohtaan tehtäisiin tätä koskevat muutokset.

Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voisi antaa työvoimapolitiittisen lausunnon julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22 – 24 §:ssä tarkoitetun työttömyysetuudella tuetun opiskelun keskeyttämisestä esimerkiksi työhön menon tai perhevapaan takia. Lisäksi asiakaspalvelukeskus voisi tarvittaessa antaa työvoimapolitiittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen keskeytyksen ajalta.

Opiskelun tukemisen tilapäiseen keskeyttämiseen työnhakijan ilmoituksen perusteella ei liity työvoimapolitiittista harkintaa. Tukemisen keskeyttäminen on eri asia kuin esimerkiksi tukemisen lakkauttaminen sen vuoksi, etteivät työnhakijan opinnot ole edenneet vaaditulla tavalla.

12 §. Matka-avustuksen takaisinperintä. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että matka-avustus perittäisiin lähtökohtaisesti takaisin, jos henkilö eroaa työstä tai omalla menettelyllään aiheuttaa työsuhteen päättymisen nykyisen kuuden kuukauden sijasta kahden kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta.

13 luku **Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset**

1 §. *Oikeus tietojen saamiseen.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 4 kohta, jonka perusteella työttömyysetuuden maksajalla olisi oikeus saada tietoja työllistymistä edistävän palvelun järjestäjältä. Säännös on tarpeen, koska työ- ja elinkeinotoimisto ei enää antaisi työvoimapolitiittista lausuntoa työnhakijan oltua poissa työllistymistä edistävästä palvelusta, ja asian selvittäminen kuuluisi työttömyysetuuden maksajalle. Työ- ja elinkeinotoimistoilla on nykyisin vastaava tiedonsaantioikeus, josta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 6 §:ssä.

Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

Siirtymäsäännöksen 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinotoimisto tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus ratkaisisi työnhakijan oikeuden työttömyysetuuteen työmarkkinoilla olon esteen ajalta, jos este on alkanut viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014. Odotusajasta säädettäisiin siirtymäsäännöksen 3 momentissa.

Siirtymäsäännöksen 4 momentin mukaan koulutusta vailla oleva nuori menettäisi oikeutensa työttömyysetuuteen jätettyään aloittamatta muut kuin syksyllä alkavat opinnot vain silloin, kun menettely on tapahtunut lain voimaantulon jälkeen. Käytännössä kaikkien niiden nuorten, joilla on opiskelupaikka tutkintoon johtavaan ammatillisiin valmiuksia antavaan koulutukseen tai päätoimisiin lukio-opintoihin, olisi aloitettava opinnot kevätlukukaudella 2015. Jos nuori ei aloittaisi opintoja eikä hänellä olisi pätevää syytä menettelynsä, hän menettäisi oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen.

Riippumatta siitä, milloin asiaa koskeva työvoimapolitiittinen lausunto annetaan, työnhakijan työstä kieltäytymiseen sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa ollutta 2 a luvun 6 §:ää, jos kieltäytyminen on tapahtunut viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014. Tästä säädettäisiin siirtymäsäännöksen 6 momentissa. Vastaavasti jos työnhakija ei ole työ- ja elinkeinotoimiston tavoitettavissa

työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimista varten ennen lain voimaantuloa, hänen menettelyään arvioitaisiin 7 momentin mukaan 2 a luvun 10 §:n perusteella.

Siirtymäsäännöksen 9 momentin mukaan työ- ja elinkeinotoimisto selvittäisi nykyistä vastaavasti työnhakijan poissaoloja työllistymistä edistävästä palvelusta ja antaisi poissaolon ajalta maksettavaa työttömyysetuutta koskevia työvoimapolitiittisia lausuntoja, jos palvelu on alkanut viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014. Jos palvelu järjestetään jaksoissa, ratkaisevaa olisi ensimmäisen jakson alkamispäivä.

Matka-avustuksen takaisinperintään sovellettaisiin siirtymäsäännöksen 10 momentin mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos kyseessä oleva työsuhde on alkanut viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014.

Siirtymäsäännöksen 5 ja 8 momentit olisivat luonteeltaan teknisiä.

1.2 **Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta**

4 luku **Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu**

9 §. *Sopimus työkokeilusta.* Jotta työttömyysetuuden maksaja saisi tiedon työnhakijan työkokeiluun liittyvistä poissaoloista, työ- ja elinkeinotoimiston olisi sisällytettävä työkokeilusta tehtävään sopimukseen ehto siitä, että työkokeilun järjestäjän on ilmoitettava poissaoloista maksajalle sekä asetettava määräaika tietojen toimittamiselle. Työ- ja elinkeinotoimisto voi sisällyttää ehtoja työkokeilusta tehtävään sopimukseen pykälän nykyisen 3 momentin perusteella.

Työkokeilun järjestäjä tarvitsee tiedon siitä, mille työttömyysetuuden maksajalle sen on ilmoitettava työnhakijan poissaoloista. Tämän tiedon kirjaamisesta työkokeilusta tehtävään sopimukseen säädettäisiin 1 momentin uudessa 7 kohdassa.

6 luku **Työttömyysetuudella tuettu
työnhakijan omaehtoinen
opiskelu**

8 §. *Työnhakijan tietojenantovelvollisuus.*
9 §. *Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus.* Koulutuspalvelujen tuottajalla ei enää olisi velvollisuutta antaa opiskelijalle erillistä todistusta opintojen aloittamisesta eikä työnhakijalla olisi velvollisuutta esittää tällaista todistusta työ- ja elinkeinotoimistolle. Työ- ja elinkeinotoimisto antaisi työttömyysetuuden maksajalle työvoimapoliittisen lausunnon koulutuspalvelujen tuottajan antaman opiskelijaksi hyväksymistä koskevan todistuksen ja työnhakijan ilmoittamien tietojen perusteella.

Muutos ei vaikuttaisi koulutuspalvelujen tuottajan mahdolliseen velvollisuuteen antaa todistuksia muun lainsäädännön nojalla.

1.3 Laki kotoutumisen edistämisestä

17 §. *Kotoutumissuunnitelmasta ja sen laa-
timisesta aiheutuvat velvollisuudet.* Pykälän
4 momenttiin tehtäisiin kotoutumistuen ni-
mellä maksettavista etuuksista johtuva tekni-
nen muutos.

19 §. *Kotoutumissuunnitelman aikainen
toimeentulo.* Kotoutumistukena maksettavasta
työmarkkinatuesta ja toimeentulotuesta
luovuttaisiin. Muutos ei vaikuttaisi maahan-
muuttajalle maksettavan työttömyysetuuden
tai toimeentulotuen edellytyksiin tai mää-
rään, mutta yksinkertaistaisi työttömyystur-
vajärjestelmän toimeenpanoa työ- ja elinkei-
notoimistoissa ja Kansaneläkelaitoksessa.

Maahanmuuttajalle maksettaisiin joko
työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa
sen mukaan, kumpaan hänellä on työttö-
myysturvalain perusteella oikeus. Pykälä
vastaisi tältä osin nykytilaa.

22 §. *Omaehtoisen opiskelun tukeminen.*
Maahanmuuttajan omaehtoista opiskelua voi-
taisiin tukea myös työttömyyspäivärahalla.
Käytännössä muutos parantaisi niiden maa-
hanmuuttajien asemaa, jotka täyttävät työt-
tömyyspäivärahan edellytyksenä olevan
työssäoloehdon opiskelun aikana.

23 §. *Omaehtoisen opiskelun tukemisen
yleiset edellytykset.* Pykälän 1 momenttiin

tehtäisiin 19 ja 22 §:n muuttamisesta johtuva
tekninen muutos.

46 §. *Korvaus kunnan maksamasta kotou-
tumistuesta ja toimeentulotuesta.* **51 §.** *Enti-
sen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista
henkilöistä aiheutuvien kustannusten kor-
vaaminen.* Pykälien sanamuotoa tarkennetta-
isiin vastaamaan nykytilaa. Kunnille on kor-
vattu ainoastaan toimeentulotuesta aiheutu-
neet kustannukset.

82 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 3 momen-
tiin tehtäisiin 19 §:n muuttamisesta johtuva
tekninen muutos.

84 §. *Kotoutumista edistävään toimenpi-
teeseen osallistuvan vakuutusurva.* Pykälän
1 momenttiin tehtäisiin 22 §:n muuttamisesta
johtuva muutos. Omaehtoisesti opiskelevan
työttömyyspäivärahaa saavan maahanmuutta-
jan vakuutusurva vastaisi työmarkkinatukea
saavan maahanmuuttajan vakuutusurva.

**2 Tarkemmat säännökset ja mää-
räykset**

Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut
työttömyysturvalain 11 luvun 4 §:n 5 mo-
mentin nojalla työ- ja elinkeinoministeriön
asetuksen työvoimapoliittisen lausunnon an-
tamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedois-
ta (1123/2013). Asetuksen 4 § koskee matka-
avustuksen takaisinperintää varten tarvittavi-
en tietojen merkitsemistä työvoimapoliitti-
seen lausuntoon. Asetuksen 4 §:ssä otettaisiin
huomioon matka-avustuksen takaisinperintää
koskevan työttömyysturvalain 11 luvun 12
§:n muutos.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa
säädettäisiin lisäksi työ- ja elinkeinotoimis-
ton velvollisuudesta toimittaa Kansaneläke-
laitokselle tieto työnhakijan koulutuksesta
odotusaikaa koskevan säännöksen sovelta-
mista varten.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivä-
nä tammikuuta 2015.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämishjärjestys

Esitetyt muutokset liittyvät perustuslain 6, 9 ja 19 §:ssä säädettyihin perusoikeuksiin, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, liikkumisvapautta ja oikeutta sosiaaliturvaan.

Perustuslain 19 §:n mukaan jokaisella on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksen 2 momentin mukaan lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella. Perustuslakivaliokunnan mukaan säännös asettaa lainsäätäjälle velvoitteen taata jokaiselle perustoimeentulon turvaa tarvitsevalle subjektiivisen oikeuden tällaiseen laissa säädettyyn julkisen vallan järjestämään turvaan (PeVM 25/1994 vp).

Tällainen turva on yhteydessä perustuslain säännöksessä lueteltuihin riskitilanteisiin ja lailla kulloinkin annettaviin säännöksiin turvan saamisedellytyksistä ja tarveharkinnasta sekä menettelymuodoista. Valiokunnan mukaan ei ole perustuslain mukaista jättää yksilöä 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua viimesijaisen turvan varaan säännöksen 2 momentissa mainituissa tilanteissa. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, ettei perustuslaki sinänsä estä asettamasta ehtoja perustoimeentulon turvaavan etuuden saamiselle (muun muassa PeVL 46/2002 vp). Tällaiset etuuden saamisen ehdot voivat rakentua sen varaan, että asianomainen itse aktiivisesti myötävaikuttaa sellaisiin toimiin, jotka ovat omiaan edistämään hänen työllistymistään.

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä eikä ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen kannan mukaan kaikkien henkilöiden työttömyyden aikaista toimeentuloa ei tarvitse turvata samalla tavoin. Mahdollisten erottelujen tulee kuitenkin olla hyväksyttäviä perusoikeusjärjestelmän kannalta. Esityksen mukaan perhepäivähoitajilla olisi oikeus työttömyysetuuteen tilanteessa,

jossa lapsia ei ole hoidettavana perhepäivähoitajasta itsestä riippumattomasta syystä. Ehdotettu säännös koskisi vain perhepäivähoitajia, joten heidän oikeutensa työttömyysetuuteen määräytyisi eri tavalla kuin muiden työnhakijoiden.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt yhden ammattiryhmän erilaista kohtelua työttömyysturvajärjestelmässä hallituksen esityksen HE 321/2010 vp yhteydessä, joka koski vapaapalokuntalaisten saamaa korvausta ja suojaosaa (PeVL 64/2010 vp). Valiokunta katsoi, että vaikka perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kiellettyjen erotteluperusteiden luettelo ei ole tyhjentävä, tällaisen sääntelyn yhteys syrjintäkieltoon on melko etäinen. Ehdotuksen tarkoituksena on edistää tosiasiallista tasa-arvoa niin, etteivät perhepäivähoitajat jäisi perustoimeentulon ulkopuolelle tilanteessa, johon he eivät ole voineet itse vaikuttaa. Säännöksen tavoite on hyväksyttävä, joten tietyn henkilöryhmän erilainen kohtelu ei tässä yhteydessä muodostu kohtuuttomaksi.

Perustuslakivaliokunta on luonnehtinut työmarkkinatuen viiden kuukauden odotusaikaa pitkäksi (muun muassa PeVL 35/2012 vp). Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että odotusajan ja mahdollisen korvauksettoman määräjän sekä työmarkkinatuen omavastuuajan yhteenlaskettu kesto voi olla yli kahdeksan kuukautta. Perustuslakivaliokunta ei ole kuitenkaan katsonut näin pitkänkään etuudettoman ajan olevan perustuslain vastainen, kun otetaan huomioon odotusajan tarkoituksena oleva nuorten kannustaminen ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseen (PeVL 46/2002 vp). Odotusajan pituuteen ei esitetä muutosta.

Työmarkkinatuen odotusaikaa ei ehdotuksen mukaan asetettaisi henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaiset opinnot suorittaneelle henkilölle. Henkilökohtaisen suunnitelman mukaisten opintojen järjestämisenperusteena voi olla esimerkiksi henkilön vamma, sairaus tai kehityksen viivästyminen. Tältä osin säännöksessä otettaisiin paremmin huomioon työnhakijoiden yhdenvertainen kohtelu eikä heitä asetettaisi työmarkkinatuen saamisen edellytyksissä eri asemaan terveydentilan tai vammaisuuden perusteella.

Perustuslain 9 §:ssä turvataan liikkumisvapaus. Suomen kansalaisella ja maassa laillisesti oleskelevalla ulkomaalaisella on vapaus liikkua maassa ja valita asuinpaikkansa. Ehdotuksen mukaan työnhakijalle asetettaisiin lähtökohtaisesti 60 päivän korvaukseton määräaika, jos hän kieltäytyisi työssäkäyntialueen ulkopuolella tarjotusta työstä, johon työmatkan kesto julkisilla liikennevälineillä olisi kokoaikatyössä alle kolme tuntia ja osa-aikatyössä alle kaksi tuntia. Vastaava säännös on jo voimassa koskien työnhakijan työssäkäyntialueella tarjottua työtä. Perustuslakivaliokunta on katsonut työssäkäyntialueen ja työmatkan kestoon liittyvien voimassa olevien säännösten olevan sopuosoinnussa yhdenvertaisuuden ja vapaan liikkuvuuden kanssa (PeVL 11/2010 vp).

Työttömyysturvalaissa säädetään myös muista kuin työmatkaan liittyvistä työvoimapolitiittisesti pätevistä syistä kieltäytyä tarjotusta työstä. Esimerkiksi lastenhoidon järjestämiseen tulee varata työnhakijalle kohtuullinen aika.

Työ- ja elinkeinotoimisto tarjoaa työnhakijalle hänelle sopivaksi katsottavaa työtä sekä työssäkäyntialueelta että sen ulkopuolelta. Työtarjouksia tekemällä pyritään edistämään työnhakijan työllistymistä. Työnvälitys ja työnhakijan velvollisuus ottaa vastaan tarjottua työtä liittyvät siten myös perustuslain 18 §:n 2 momentissa säädettyyn julkisen valan velvollisuuteen edistää työllisyyttä.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin vi-

ranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Ehdotuksen mukaan toimivalta ratkaista työmarkkinoilla olon esteiden ja työllistymistä edistävästä palvelusta poissaolon vaikutus työttömyysetuuden saamiseen sekä toimivalta asettaa työmarkkinatuen odotusaika siirrettäisiin työ- ja elinkeinotoimistolta työttömyysetuuden maksajille. Siirrettäviin tehtäviin ei liity työvoimapolitiittista harkintaa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että mainitut työttömyysetuuden saamisen edellytykset selvittäisi työttömyysetuuden maksaja, joka voi käyttää asian ratkaisemiseen etuuden hakijan etuushakemuksessa antamia tietoja. Työttömän oikeusturva ei siirron takia vaarannu, sillä hän saisi edelleen valituskelpoisen päätöksen.

Ehdotetut muutokset parantaisivat työnhakijoiden oikeutta perustoimeentulon turvaan sekä yhdenvertaista kohtelua. Hallitus katsoo, että esityksessä ei ehdoteta sellaisia muutoksia, joiden vuoksi esitystä ei voitaisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työttömyysturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 2 §:n 3 momentti, 2 luvun 3 ja 12 § sekä 2 a luvun 6 §:n 2 – 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 2 §:n 3 momentti laissa 1388/2010, 2 luvun 3 ja 12 § laissa 1001/2012 ja 2 a luvun 6 §:n 2 – 4 momentti laissa 288/2012,

muutetaan 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohta, 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 5 §:n 4 momentti, 6 §:n 1 momentin 2 kohta, 9 §, 11 §:n 1 momentti sekä 3 momentin johdantokappale ja 7 kohta, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 15 ja 16 §, 2 a luvun 6 §:n otsikko ja 14 §:n 4 momentti, 3 luvun 1 §:n otsikko, 7 luvun 10 §:n 2 momentin 4 kohta, 10 luvun 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 1 momentti sekä 11 luvun 2 §:n 4 momentin 18 kohta, 4 § ja 12 §:n 1 momentti sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohta, 7 luvun 10 §:n 2 momentin 4 kohta ja 13 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 1049/2013, 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 5 §:n 4 momentti, 6 §:n 1 momentin 2 kohta, 9 §, 11 §:n 1 momentti sekä 3 momentin johdantokappale ja 7 kohta, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 15 ja 16 §, 2 a luvun 14 §:n 4 momentti sekä 10 luvun 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 1 momentti laissa 1001/2012, 2 a luvun 6 §:n otsikko laissa 288/2012, 11 luvun 2 §:n 4 momentin 18 kohta laissa 918/2012 ja 11 luvun 4 § laeissa 1001/2012 ja 1049/2013 sekä 3 luvun 1 §:n otsikko ja 11 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 1188/2009, sekä

lisätään 2 a lukuun uusi 6 a § ja 2 a luvun 9 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 288/2012, uusi 3 momentti, 3 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1188/2009 ja 1049/2013, uusi 3 momentti, 7 lukuun siitä lailla 1388/2010 kumotun 2 §:n tilalle uusi 2 § sekä 11 luvun 2 §:n 4 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 313/2010 ja 918/2012, uusi 19 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) *lomautukseen rinnastettavalla syyllä*:
a) työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tar-

koitetusta syystä tai työsopimuksen ehdon takia;

b) työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan eduskunnan virkamiehistä annetun lain (1197/2003) 43 §:ssä, kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 63 §:ssä, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 47 §:ssä, puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 48 §:ssä, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain (1166/1998) 31 §:ssä, tasavallan presidentin kansliasta annetun lain (100/2012) 42 §:ssä tai valtion virkamieslain (750/1994) 40 §:ssä tarkoitettua syystä; ei kuitenkaan, jos keskeytymisen synnä on virkasuhteessa olevan kieltäytyminen hänen

terveydentilaansa koskevista tarkastuksista tai tutkimuksista taikka terveydentilaansa koskevien tietojen antamisesta;

c) perhepäivähoitajan työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan sen vuoksi, ettei hänellä ole lapsia hoidettavanaan hänestä itsestään riippumattomasta syystä työsuhteen pysyessä muutoin voimassa;

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työttömänä pidetään henkilöä, joka ei ole työsuhteessa tai päätoimisesti työllistynyt yrittäjänä tai omassa työssä. Työttömänä pidetään lisäksi kokoaikaisesti lomautettua, 4 luvun 1 ja 1 a §:ssä tarkoitettua henkilöä sekä henkilöä, jolla on 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettu lomautukseen rinnastettava syy työnteon ja palkanmaksun keskeytymiseen. Työttömänä pidetään myös henkilöä, joka on itse hakemallaan työväpaalla, jos:

1) hän on vastaanottanut vapaan ajaksi kokoaikatyön, jonka oli tarkoitus kestää vähintään haetun vapaan päättämiseen asti;

2) 1 kohdassa tarkoitettu työ päättyy eikä työn päättymisen ole 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla hänen syytään tai hänet lomautetaan; ja

3) työvapaan keskeyttäminen ei ole mahdollista hänestä riippumattomasta syystä.

5 §

Yritystoiminta ja oma työ

Päätoimisesti yrittäjänä tai omassa työssä työllistyneen henkilön katsotaan edelleen työllistyneen päätoimisesti yrittäjänä tai omassa työssä siihen ajankohtaan asti, jona:

1) henkilön työskentely yrityksessä on päättynyt tai yritystoiminta tai oma työ on lopetettu 6–9 §:ssä tarkoitettulla tavalla; taikka

2) henkilö osoittaa 2 momentissa tarkoitettulla tavalla työssälollaan, ettei työllistymisen yrittäjänä tai omassa työssä ole esteenä kokoaikatyön vastaanottamiselle.

6 §

Yrityksessä työskentelyn päättymisen

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, henkilön työskentelyn yrityksessä katsotaan päättyneen, jos:

2) henkilö on palkansaajaan rinnastettava yrittäjä, jonka toimeksiantosuhde on päättynyt ja jonka ei katsota työllistyneen 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla päätoimisesti mahdollisten muiden toimeksiantojen tekemiseksi; tai

9 §

Oman työn lopettaminen

Päätoimisesti omassa työssään työllistyneen henkilön katsotaan edelleen työllistyneen siinä siihen ajankohtaan asti, jona työnhakijan luotettavana pidettävän ilmoituksen perusteella tai muuten on ilmeistä, ettei toimintaa enää jatketa.

11 §

Päätoimisen opiskelun päättymisen

Päätoimisesti opiskelleen henkilön opiskelua pidetään päätoimisena siihen saakka, kun hän on päättänyt opintonsa.

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, henkilö on 1 momentissa tarkoitettulla tavalla päättänyt opintonsa, jos:

7) opinnot ovat olleet keskeytyneenä vähintään vuoden.

13 §

Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren oikeus työttömyysetuuteen

-----
 Jos koulutusta vailla olevalla nuorella ei ole pätevää syytä tähän, hänellä ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen:

1) syyslukukauden alkamisesta lukien:

a) jos hän on jättänyt hakematta opiskelupaikkaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla;

b) jos hän on omalla menettelyllään aiheuttanut, ettei tule valituksi 1 momentissa tarkoitettuun opiskelupaikkaan;

c) jos hän on muulla tavalla kieltäytynyt 1 momentissa tarkoitetusta opiskelupaikasta;

2) siitä lukien, kun hän jättää aloittamatta muulloin kuin syksyllä alkavan peruskoulun tai lukion jälkeisen, tutkintoon johtavat ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen tai muulloin kuin syksyllä alkavat 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetut lukio-opinnot;

3) keskeyttämisestä lukien, jos hän on keskeyttänyt peruskoulun tai lukion jälkeisen, tutkintoon johtavan ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen tai 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetut lukio-opinnot taikka vastaavat opinnot ulkomailla.

Koulutusta vailla oleva nuori, joka on menettänyt 2 momentin 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetulla tavalla ja on työllistymistä edistävässä palvelussa syyslukukauden alkessa, menettää oikeutensa työttömyysetuuteen 2 momentista poiketen työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä lukien.

-----

15 §

Pätevä syy jättää hakematta opiskelupaikkaa tai keskeyttää opinnot

Koulutusta vailla olevalla nuorella on pätevä syy 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuun menettelyynsä 14 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitetusta syyistä. Opintojen keskeyttämisen osalta edellytetään lisäksi, ettei opintoja ole ollut mahdollista järjestää

nuoren terveydentila, oppimisvaikeudet ja kielitaito huomioon ottaen.

16 §

Koulutusta vailla olevan nuoren työttömyysturvaoikeuden palautuminen

Koulutusta vailla olevalla nuorella, joka on menettänyt oikeutensa työttömyysetuuteen 13 §:n 2 momentissa taikka 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia, on oikeus työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen, jos:

1) hän on suorittanut tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen; tai

2) hän on toiminut vähintään 21 kalenteriviikon ajan 2 a luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Koulutusta vailla olevaan nuoreen ei sovelleta 13 §:n 2 momenttia, 14 §:n 3 momenttia eikä 2 a lukua, jos:

1) hän on jo menettänyt oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen 13 §:n 2 momentissa taikka 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia; ja

2) hänen oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen ei ole palautunut 1 momentin perusteella.

Oikeudesta työttömyysetuuteen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta säädetään 10 luvussa.

2 a luku

Työvoimapolitiisesti moitittava menettely

6 §

Työstä kieltäytyminen työssäkäyntialueella

6 a §

Työstä kieltäytyminen työssäkäyntialueen ulkopuolella

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänen työssäkäyntialueensa

ulkopuolelta tarjottua työtä, jos hänen päivittäisen työmatkansa kesto ylittäisi joukkoliikennevälinettä tai työnantajan järjestämää kuljetusta käyttäen kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

Henkilöllä ei ole 1 momentissa tarkoitettua pätevää syytä kieltäytyä tarjotusta työstä, jos:

1) työ on pysyväisluonteista toimeentulon turvaavaa kokoaikatyötä;

2) uudella paikkakunnalla on saatavissa henkilölle ja hänen perheelleen sopiva asunto; ja

3) henkilöllä ei ole painavaa henkilökohtaista syytä olla vastaanottamatta kyseistä työtä.

Henkilölle ja hänen perheelleen sopivana pidetään asuntoa, johon muuttaminen ei merkittävästi huononna asuinolosuhteita ja josta aiheutuvat kustannukset eivät merkittävästi vähennä henkilön käytettävissä olevia tuloja. Asunnon on oltava henkilön ja hänen perheensä käytettävissä viimeistään silloin, kun henkilö ottaa vastaan työn työssäkäyntialueensa ulkopuolelta, tai viipymättä sen jälkeen.

Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna painavana henkilökohtaisena synnä pidetään henkilön puolison työtä tai yrittäjätoimintaa, joka on perheen toimeentulon kannalta välttämätöntä, omaa, puolison tai lasten paikkakuntaan sidottua opiskelua tai koulunkäyntiä, lähisukulaisen tai muun läheisen henkilön huoltamista, omaa tai lähisukulaisen terveydentilaa tai muuta näihin rinnastettavaa syytä, jollaisena voidaan pitää hankittua asuntoa.

9 §

Työllistymissuunnitelman laatimistilaisuuden saapumatta jääminen

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä sovelletaan myös, jos työnhakija ei ole työ- ja elinkeinotoimiston tavoitettavissa toimiston määräämällä tavalla ja aikana työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimista tai tarkistamista varten.

14 §

Toistuva työvoimapoliittisesti moitittava menettely

Mitä 1–13 §:ssä sekä 2 luvun 13 §:n 2 momentissa sekä 14 §:n 3 momentissa säädetään, ei sovelleta 1 momentin mukaisen työssäolovelvoitteen aikana.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

1 §

Yleiset rajoitukset

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyys-etuuteen hänen:

1) suorittaessaan asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta;

2) suorittaessaan vankeusrangaistusta;

3) ollessaan sairaala- tai muussa tähän verrattavassa laitoshoidossa; tai

4) hänen ollessaan estynyt olemasta työmarkkinoilla muun näihin rinnastettavan syyn takia.

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset

2 §

Työmarkkinatuen odotusaika

Työmarkkinatukea maksetaan 21 viikon odotusajan jälkeen. Odotusaika alkaa:

1) työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä tai sitä myöhemmästä päätoimisten opintojen päättymisestä;

2) korvauksettoman määräajan päättymisestä;

- 3) työssäolovelvoitteen täyttymisestä;
 4) siitä ajankohdasta lukien, jona henkilön oikeus työttömyysetuuteen palautuu 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla; tai
 5) työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä, jos henkilön oikeus työttömyysetuuteen palautuu 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla työllistymistä edistävän palvelun aikana.

Odotusaikaa ei aseteta, jos:

- 1) henkilö on suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeisen tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen;
 2) työnhakijan oikeus työmarkkinatukeen alkaa välittömästi 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitettua työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä; tai

3) henkilö on saanut vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästymisen, tunne-elämän häiriön tai muun synn vuoksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:ssä tarkoitettuja erityisiä opetus- tai opiskelija-huollon palveluja ja suorittanut hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaiset opinnot.

Odotusajasta vähennetään täydet kalenteriviikot, joina henkilö on:

- 1) ollut työssä, joka luetaan hänen työssäoloehdoonsa;
 2) työllistynyt yrittäjänä, ja työskentely luetaan hänen työssäoloehdoonsa; tai
 3) odotusajan alkamista lähinnä edeltävän kahden vuoden aikana saanut työttömyysetuutta taikka joilta hänelle ei ole maksettu työmarkkinatukea odotusajan, 6 tai 7 §:ssä tarkoitettua tarveharkinnan tai 10 §:ssä säädettyä omavastuuajan takia.

Odotusaika ei kulu eikä odotusajasta 3 momentista poiketen vähennetä työmarkkinoilla oloa:

- 1) päätoimisen opiskelun, siihen liittyvän lomajakson tai eri oppilaitosten välisen lomajakson aikana;
 2) korvauksettoman määräajan aikana;
 3) työssäolovelvoitteen aikana;
 4) aikana, jona henkilölle ei makseta työmarkkinatukea 2 luvun 13 §:n 2 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia.

10 §

Omavastuu aika

 Omavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

- 4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 2 §:n mukaisen odotusajan vuoksi.
 -----

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

2 §

Työttömyysetuuteen oikeutettu

 Työttömyysetuutta maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei ole työttömänä ollessaan oikeutta etuuteen, jos se johtuu:

- 1) korvauksettomasta määräajasta;
 2) työssäolovelvoitteesta;
 3) 2 luvun 13 ja 14 §:ssä tarkoitettua ammatilliseen koulutukseen liittyvästä rajoituksesta;
 4) 5 luvun 13 §:ssä tai 7 luvun 10 §:ssä säädetystä omavastuuajasta;
 5) 7 luvun 2 §:ssä tarkoitettua työmarkkinatuen odotusajasta; tai
 6) 7 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitettua tarveharkinnasta.
 -----

4 §

Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta

-----
 Työvoimakoulutuksen ja työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun aikana ei sovelleta 2 ja 2 a luvun säännöksiä, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 7 luvun 2 §:ää eikä 6 luvun 8 §:ää.
 -----

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot työttömyysetuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

18) päivät, joina työttömyysetuuden saaja on osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työvoimakoulutukseen, työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22–24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun;

19) asevelvollisuuden, siviilipalveluksen tai vankeusrangaistuksen suorittamisen aloittaminen, joutuminen sairaala- tai muuhun tähän verrattavaan laitoshoitoon sekä muut näihin rinnastettavat seikat.

4 §

Työvoimapoliittinen lausunto

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua työvoimapoliittisen lausunnon:

1) tarvittaessa 2 luvussa säädetystä etuuden saamisen yleisistä työvoimapoliittisista edellytyksistä;

2) 2 a luvussa säädetystä työvoimapoliittisesti moitittavasta menettelystä;

3) 7 luvun 3 §:ssä ja 12 §:n 2 momentissa säädetystä matka-avustuksena maksettavasta työmarkkinatuesta;

4) työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavasta etuudesta, josta säädetään 10 luvun 2 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1–3 kohdassa sekä 5 §:n 1 ja 3 momentissa;

5) työllistymistä edistävän palvelun sisällyttämisestä työnhakijan kanssa laadittuun työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan;

6) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa säädetystä opintojen todisteellisesta keskeyttämisestä sekä 5–7 §:ssä säädettyistä työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun liittyvistä edellytyksistä;

7) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua opiskelun tukiajasta, maahanmuuttajan velvollisuuksista sekä opintojen seurannasta ja keskeyttämisestä.

Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voi:

1) antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua työvoimapoliittisen lausunnon 2 luvun 1 §:ssä säädetystä etuuden saamisen yleisistä työvoimapoliittisista edellytyksistä;

2) antaa työvoimapoliittisen lausunnon julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 5 §:n 2 momentissa ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua opintojen keskeyttämisestä ja oikeudesta työttömyysetuuteen keskeytyksen ajalta;

3) muuttaa työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapoliittisen lausunnon, joka koskee oikeutta työmarkkinatukeen, koskemaan oikeutta työttömyyspäivärahaan;

4) siirtää työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapoliittisen lausunnon toiselle työttömyysetuutta maksavalle laitokselle;

5) korjata työ- ja elinkeinotoimiston antamassa työvoimapoliittisessa lausunnossa olevan ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen taikka muun niihin verrattavan selvän virheen.

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapoliittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitettua päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta.

Tarkempia säännöksiä työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisälly-

tettävistä seikoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

4) muulta työllistymistä edistävän palvelun järjestäjältä.

12 §

Matka-avustuksen takaisinperintä

Jos henkilö eroaa työstä tai omalla menettelyllään aiheuttaa työsuhteen päättymisen kahden kuukauden kuluessa sen työsuhteen alkamisesta, jonka perusteella hänelle on maksettu 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettua matka-avustusta, peritään matka-avustus takaisin, jollei takaisinperintä ole kohtuutonta. Muutoin takaisinperintään sovelletaan, mitä 10 §:ssä säädetään.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, työttömyyskassalla, työttömyys- turva-asiamiehellä sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta;

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2. Jos työmarkkinoilla olon este on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta sovelletaan esteen päättymiseen asti 2 luvun 3 §:ää ja työvoimapolitiittisen lausunnon antamiseen 11 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohtaa sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

3. Työmarkkinatuen odotusaikaan sovelletaan 2 luvun 12 §:ää sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa, jos henkilö rekisteröityy työttömäksi työnhakijaksi, korvaukseton määräaika päättyy, työssäolovelvoite täyttyy tai henkilön oikeus työttömyys- etuuteen palautuu 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ja odotusaika alkaa ennen tämän lain voimaantuloa.

4. Tämän lain 2 luvun 13 §:n 2 momentin 2 kohtaa ei sovelleta koulutusta vailla olevan nuoren menettelyyn, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

5. Jos työnhakija on menettänyt oikeutensa työttömyysetuuteen tämän lain voimaantullessa voimassa olleen 2 luvun 13 §:n 3 momentin perusteella, oikeuden palautumiseen sovelletaan, mitä 2 luvun 16 §:ssä säädetään.

6. Työstä kieltäytymiseen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 2 a luvun 6 §:ää sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

7. Jos työnhakija on menetellyt tämän lain 2 a luvun 9 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla ennen tämän lain voimaantuloa, työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta sovelletaan 2 a luvun 9 §:ää sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

8. Työmarkkinatuen omavastuuajkaan ei lueta niitä päiviä, joilta työnhakijalla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 3 momentissa säädetyn rajoituksen takia.

9. Jos työllistymistä edistävä palvelu on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna lain voimaantulon jälkeen, työvoimapolitiittisen

lausunnon antamiseen sovelletaan 11 luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohtaa sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

10. Jos työsuhde, jonka perusteella henkilölle on maksettu matka-avustusta, on alka-

nut ennen tämän lain voimaan tuloa, matka-avustuksen takaisinperintään sovelletaan 11 luvun 12 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

2.

Laki**julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 4 luvun 9 §:n 1 momentti sekä 6 luvun 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 luku

Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu

9 §

Sopimus työkokeilusta

Työ- ja elinkeinotoimisto, työkokeilun järjestäjä ja henkilöasiakas tekevät työkokeilusta määräaikaisen kirjallisen sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

- 1) työkokeilun tavoitteet;
  - 2) työkokeilun suoritus aika ja -paikka;
  - 3) työkokeilun päivittäinen kesto, joka voi olla vähintään neljä ja enintään kahdeksan tuntia, sekä ajoittuminen;
  - 4) työkokeilun viikoittainen kesto, joka voi olla enintään viisi päivää, sekä ajoittuminen;
  - 5) tehtävät, joita työkokeiluun osallistuva suorittaa työkokeilun aikana;
  - 6) työkokeiluun osallistuvan ohjauksesta ja valvonnasta työpaikalla vastaava henkilö;
  - 7) työttömyysetuuden maksaja, jolle työkokeilun järjestäjän on ilmoitettava poissaoloista.
-

6 luku

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

8 §

Työnhakijan tietojenantovelvollisuus

Työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle koulutuspalvelujen tuottajan todistus opiskelijaksi hyväksymisestä ja opintojen aikaisista lomajaksoista. Lisäksi työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle tarpeellinen selvitys opintojensa etenemisestä.

---

9 §

Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus

Koulutuspalvelujen tuottajan on annettava opiskelijalle todistus opiskelijaksi hyväksymisestä, opintojen aikaisista lomajaksoista ja opintojen etenemisestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
 ta 20 _____ .

3.

Laki**kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 17 §:n 4 momentti, 19 §, 22 §:n 1 momentin johdantokappale, 23 §:n 1 momentti, 46 §, 51 §:n 1 momentin 1 kohta, 82 §:n 3 momentti ja 84 §:n 1 momentti seuraavasti:

17 §

Kotoutumissuunnitelmasta ja sen laatimista aiheutuvat velvollisuudet

Jos maahanmuuttaja kieltäytyy ilman pätevää syytä kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sen tarkistamisesta tai osallistumisesta kotoutumissuunnitelmassa yksilöidysti sovitun toimenpiteeseen, hänen oikeuttaan työttömyysetuuteen voidaan rajoittaa siten kuin työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään tai toimeentulotukea alentaa siten kuin toimeentulotuesta annetussa laissa säädetään.

19 §

Kotoutumissuunnitelman aikainen toimeentulo

Maahanmuuttajalle maksetaan kotoutumissuunnitelman ajalta työttömyysetuutta tai toimeentulotukea. Oikeus työttömyysetuuteen määräytyy työttömyysturvalain mukaisesti ja oikeus toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetun lain mukaisesti.

22 §

Omaehtoisen opiskelun tukeminen

Maahanmuuttajalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysetuuteen tässä laissa ja työttömyysturvalaissa säädettyin edellytyksin, jos:

23 §

Omaehtoisen opiskelun tukemisen yleiset edellytykset

Maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä edistävän omaehtoisen opiskelun tukeminen työttömyysetuudella edellyttää, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta taikka opiskelu tapahtuu pääasiassa suomen tai ruotsin kielellä. Työttömyysetuudella voidaan tukea myös luku- ja kirjoitustaidon opiskelua.

46 §

Korvaus kunnan maksamasta toimeentulotuesta

Kunnalle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle maksetusta toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajalta.

51 §

Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnalle korvataan entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan oleskeluluvan ulko-

maalaislain 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella saaneen henkilön:

1) toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kuuden kuukauden ajalta;

82 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta työttömyysetuutta koskevaan päätökseen säädetään työttömyysturvalain 12 luvussa.

84 §

Kotoutumista edistävään toimenpiteeseen osallistuvan vakuutusturva

Työttömyysetuutta saavalle edellä 22 §:ssä tarkoitettuun maahanmuuttajan kotoutumista edistävään omaehtoiseen opiskeluun ja työmarkkinatukea saavalle muihin yksilöllisesti sovittuihin toimenpiteisiin osallistuttaessa sattuneesta tapaturmasta tai niissä saadusta ammattitaudista suoritetaan henkilölle korvaus valtion varoista samojen periaatteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään tapaturmasta maksettavasta korvauksesta. Korvaus suoritetaan kuitenkin vain, jos vahingon kärsineellä ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Työministeri *Lauri Ihalainen*

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 2 §:n 3 momentti, 2 luvun 3 ja 12 § sekä 2 a luvun 6 §:n 2 – 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 2 §:n 3 momentti laissa 1388/2010, 2 luvun 3 ja 12 § laissa 1001/2012 ja 2 a luvun 6 §:n 2 – 4 momentti laissa 288/2012,

muutetaan 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohta, 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 5 §:n 4 momentti, 6 §:n 1 momentin 2 kohta, 9 §, 11 §:n 1 momentti sekä 3 momentin johdantokappale ja 7 kohta, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 15 ja 16 §, 2 a luvun 6 §:n otsikko ja 14 §:n 4 momentti, 3 luvun 1 §:n otsikko, 7 luvun 10 §:n 2 momentin 4 kohta, 10 luvun 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 1 momentti sekä 11 luvun 2 §:n 4 momentin 18 kohta, 4 § ja 12 §:n 1 momentti sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohta, 7 luvun 10 §:n 2 momentin 4 kohta ja 13 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 1049/2013, 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 5 §:n 4 momentti, 6 §:n 1 momentin 2 kohta, 9 §, 11 §:n 1 momentti sekä 3 momentin johdantokappale ja 7 kohta, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 15 ja 16 §, 2 a luvun 14 §:n 4 momentti sekä 10 luvun 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 1 momentti laissa 1001/2012, 2 a luvun 6 §:n otsikko laissa 288/2012, 11 luvun 2 §:n 4 momentin 18 kohta laissa 918/2012 ja 11 luvun 4 § laeissa 1001/2012 ja 1049/2013 sekä 3 luvun 1 §:n otsikko ja 11 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 1188/2009, sekä

lisätään 2 a lukuun uusi 6 a § ja 2 a luvun 9 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 288/2012, uusi 3 momentti, 3 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1188/2009 ja 1049/2013, uusi 3 momentti, 7 lukuun siitä lailla 1388/2010 kumotun 2 §:n tilalle uusi 2 § sekä 11 luvun 2 §:n 4 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 313/2010 ja 918/2012, uusi 19 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Etuudet

Etuudet

Työmarkkinatuki maksetaan maahanmuuttajalle kotoutumistukena sinä aikana, jolloin hänellä on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma.

(kumotaan)

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) *lomautukseen rinnastettavalla syyllä* työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua syytä tai työsopimuksen ehdon takia *sekä* työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan eduskunnan virkamiehistä annetun lain (1197/2003) 43 §:ssä, kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 63 §:ssä, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 47 §:ssä, puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 48 §:ssä, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain (1166/1998) 31 §:ssä, tasavallan presidentin kansliasta annetun lain (100/2012) 42 §:ssä tai valtion virkamieslain (750/1994) 40 §:ssä tarkoitettua syytä; ei kuitenkaan, jos keskeytymisen syynä on virkasuhteessa olevan kieltäytyminen hänen terveydentilaansa koskevista tarkastuksista tai tutkimuksista taikka terveydentilaansa koskevien tietojen antamisesta;

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työttömänä pidetään henkilöä, joka ei ole työsuhteessa tai päätoimisesti työllistyy yrittäjänä tai omassa työssä. Työttömänä pidetään lisäksi kokoaikaisesti lomautettua, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa sekä 4 luvun

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) *lomautukseen rinnastettavalla syyllä*:
a) työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan työsopimuslain 2 luvun 12 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua syytä tai työsopimuksen ehdon takia;
b) työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan eduskunnan virkamiehistä annetun lain (1197/2003) 43 §:ssä, kirkkolain (1054/1993) 6 luvun 63 §:ssä, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 47 §:ssä, puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 48 §:ssä, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain (1166/1998) 31 §:ssä, tasavallan presidentin kansliasta annetun lain (100/2012) 42 §:ssä tai valtion virkamieslain (750/1994) 40 §:ssä tarkoitettua syytä; ei kuitenkaan, jos keskeytymisen syynä on virkasuhteessa olevan kieltäytyminen hänen terveydentilaansa koskevista tarkastuksista tai tutkimuksista taikka terveydentilaansa koskevien tietojen antamisesta;
c) *perhepäivähoitajan työnteon ja palkanmaksun keskeytymistä kokonaan sen vuoksi, ettei hänellä ole lapsia hoidettavanaan hänestä itsestään riippumattomasta syyistä työsuhteen pysyessä muutoin voimassa;*

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työttömänä pidetään henkilöä, joka ei ole työsuhteessa tai päätoimisesti työllistyy yrittäjänä tai omassa työssä. Työttömänä pidetään lisäksi kokoaikaisesti lomautettua, 4 luvun 1 ja 1 a §:ssä tarkoitettua henkilöä *sekä hen-*

1 ja 1 a §:ssä tarkoitettua henkilöä.

kilöä, jolla on 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettu lomautukseen rinnastettava syy työn teon ja palkanmaksun keskeytymiseen. Työttömänä pidetään myös henkilöä, joka on itse hakemallaan työvapaalla, jos:

1) hän on vastaanottanut vapaan ajaksi kokoaikatyön, jonka oli tarkoitus kestää vähintään haetun vapaan päättymiseen asti;

2) 1 kohdassa tarkoitettu työ päättyy eikä työn päättymisen ole 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla hänen syytään tai hänet lomautetaan; ja

3) työvapaan keskeyttäminen ei ole mahdollista hänestä riippumattomasta syystä.

3 §

(kumotaan)

Työmarkkinoilla olon esteet

Henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, jos hän on estynyt olemasta työmarkkinoilla asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, vapausrangaistuksen taikka sairaalassa tapahtuvan hoidon tai muun tähän verrattavan laitoshoidon taikka muun näihin rinnastettavan syyn johdosta.

5 §

Yritystoiminta ja oma työ

Päätömisesti yrittäjänä tai omassa työssä 2 momentissa tarkoitettulla tavalla työllistyneen henkilön katsotaan edelleen työllistyvän siinä siihen ajankohtaan asti, jona henkilön työskentely yrityksessä on päätynyt tai yritystoiminta tai oma työ on todistettavasti lopetettu 6–9 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

5 §

Yritystoiminta ja oma työ

Päätömisesti yrittäjänä tai omassa työssä työllistyneen henkilön katsotaan edelleen työllistyvän päätömisesti yrittäjänä tai omassa työssä siihen ajankohtaan asti, jona:

1) henkilön työskentely yrityksessä on päätynyt tai yritystoiminta tai oma työ on lopetettu 6–9 §:ssä tarkoitettulla tavalla; taikka

2) henkilö osoittaa 2 momentissa tarkoitettulla tavalla työssäolollaan, ettei työllistymisen yrittäjänä tai omassa työssä ole esteenä kokoaikatyön vastaanottamiselle.

6 §

Yrityksessä työskentelyn päättyminen

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, henkilön työskentelyn yrityksessä katsotaan päättyneen, jos:

2) henkilö on palkansaajaan rinnastettava yrittäjä, joka esittää selvityksen toimeksiantosuhteen päätymisestä ja jonka ei katsota työllistyvän 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla päätoimisesti mahdollisten muiden toimeksiantojen tekemiseksi; tai

6 §

Yrityksessä työskentelyn päättyminen

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, henkilön työskentelyn yrityksessä katsotaan päättyneen, jos:

2) henkilö on palkansaajaan rinnastettava yrittäjä, jonka toimeksiantosuhte on päättynyt ja jonka ei katsota työllistyvän 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla päätoimisesti mahdollisten muiden toimeksiantojen tekemiseksi; tai

9 §

Oman työn lopettaminen

Päätoimisesti omassa työssään työllistyneen henkilön katsotaan edelleen työllistyvän siinä siihen ajankohtaan asti, jona työnhakijan esittämän selvityksen perusteella tai muuten on ilmeistä, ettei toimintaa enää jatketa.

9 §

Oman työn lopettaminen

Päätoimisesti omassa työssään työllistyneen henkilön katsotaan edelleen työllistyvän siinä siihen ajankohtaan asti, jona työnhakijan luotettavana pidettävän ilmoituksen perusteella tai muuten on ilmeistä, ettei toimintaa enää jatketa.

11 §

Päätoimisen opiskelun päättyminen

Päätoimisesti opiskelleen henkilön opiskelua pidetään päätoimisena siihen saakka, kun hän on todisteellisesti päättänyt opintonsa.

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, henkilö on 1 momentissa tarkoitetulla tavalla todisteellisesti päättänyt opintonsa, jos:

7) opinnot ovat olleet todisteellisesti keskeytyneenä vähintään vuoden.

11 §

Päätoimisen opiskelun päättyminen

Päätoimisesti opiskelleen henkilön opiskelua pidetään päätoimisena siihen saakka, kun hän on päättänyt opintonsa.

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, henkilö on 1 momentissa tarkoitetulla tavalla päättänyt opintonsa, jos:

7) opinnot ovat olleet keskeytyneenä vähintään vuoden.

12 §

Työmarkkinatuen odotusaika

Työmarkkinatukea maksetaan 21 viikon odotusajan jälkeen työnhakijalle, joka ei ole täyttänyt tämän lain mukaista työssäoloehtoa,

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

eikä ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta. Odotusaika alkaa työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä, korvauksettoman määräajan päättymisestä tai työssäolovelvoitteen täyttymisestä lukien taikka siitä ajankohdasta lukien, jona henkilön oikeus työttömyysetuuteen palautuu 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Odotusaika täyttyy, kun työnhakija on työttömäksi työnhakijaksi rekisteröidyttään yhteensä 21 viikon ajan:

- 1) ollut työssäoloahtoon luettavassa työssä;*
- 2) työllistynyt yrittäjänä;*
- 3) ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa; tai*
- 4) ollut muussa työllistymistä edistävässä palvelussa kuin kuntouttavassa työtoiminnassa.*

Odotusajasta vähennetään aika, jona työnhakija on työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymistä edeltävien kahden vuoden aikana ollut edellä 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työmarkkinoilla.

Poiketen 2 ja 3 momentista odotusaikaan ei lueta aikaa, jonka työnhakija on ollut työmarkkinoilla päätoimisen opiskelun, siihen liittyvän lomajakson tai eri oppilaitosten välisen lomajakson aikana. Lisäksi odotusaikaan ei lueta työmarkkinoilla oloa korvauksettoman määräajan tai työssäolovelvoitteen aikana taikka aikana, jona työnhakijalle ei makseta työttömyysetuutta 13 §:n 2 ja 3 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia.

13 §

Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren oikeus työttömyysetuuteen

---

Koulutusta vailla olevalla nuorella ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen syyslukukauden alkamisesta lukien, jos hän ilman pätevää syytä:

- 1) on jättänyt hakematta opiskelupaikkaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla;*
- 2) on omalla menettelyllään aiheuttanut,*

13 §

Ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevan nuoren oikeus työttömyysetuuteen

---

Jos koulutusta vailla olevalla nuorella ei ole pätevää syytä tähän, hänellä ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen:

- 1) syyslukukauden alkamisesta lukien:*
  - a) jos hän on jättänyt hakematta opiskelupaikkaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla;*
  - b) jos hän on omalla menettelyllään aiheut-*

ettei tule valituksi 1 momentissa tarkoitettuun opiskelupaikkaan; tai

3) on muulla tavalla kieltäytynyt 1 momentissa tarkoitettua opiskelupaikasta.

Koulutusta vailla olevalla nuorella, joka on ilman pätevää syytä keskeyttänyt 1 momentissa tarkoitettua opintoa, ei ole oikeutta työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen keskeyttämisestä lukien.

tanut, ettei tule valituksi 1 momentissa tarkoitettuun opiskelupaikkaan;

c) jos hän on muulla tavalla kieltäytynyt 1 momentissa tarkoitettua opiskelupaikasta;

2) siitä lukien, kun hän jättää aloittamatta muulloin kuin syksyllä alkavan peruskoulun tai lukion jälkeisen, tutkintoon johtavat ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen tai muulloin kuin syksyllä alkavat 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua lukio-opintoa;

3) keskeyttämisestä lukien, jos hän on keskeyttänyt peruskoulun tai lukion jälkeisen, tutkintoon johtavan ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen tai 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua lukio-opintoa taikka vastaavat opinnot ulkomailla.

Koulutusta vailla oleva nuori, joka on menettänyt 2 momentin 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettua tavalla ja on työllistymistä edistävässä palvelussa syyslukukauden aikana, menettää oikeutensa työttömyysetuuteen 2 momentista poiketen työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä lukien.

15 §

Pätevä syy jättää hakematta opiskelupaikkaa tai keskeyttää opinnot

Koulutusta vailla olevalla nuorella on pätevä syy jättää hakematta opiskelupaikkaa ja keskeyttää 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua opintoa 14 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitettua syytä. Opintojen keskeyttämisen osalta edellytetään lisäksi, ettei opintoja ole ollut mahdollista järjestää nuoren terveydentila, oppimisvaikeudet ja kielitaito huomioon ottaen.

16 §

Koulutusta vailla olevan nuoren työttömyysturvaoikeuden palautuminen

Koulutusta vailla olevalla nuorella, joka on menettänyt oikeutensa työttömyysetuuteen 13 §:n 2 tai 3 momentissa taikka 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia, on oikeus työttömyyden perusteella maksetta-

15 §

Pätevä syy jättää hakematta opiskelupaikkaa tai keskeyttää opinnot

Koulutusta vailla olevalla nuorella on pätevä syy 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuun menettelyynsä 14 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitettua syytä. Opintojen keskeyttämisen osalta edellytetään lisäksi, ettei opintoja ole ollut mahdollista järjestää nuoren terveydentila, oppimisvaikeudet ja kielitaito huomioon ottaen.

16 §

Koulutusta vailla olevan nuoren työttömyysturvaoikeuden palautuminen

Koulutusta vailla olevalla nuorella, joka on menettänyt oikeutensa työttömyysetuuteen 13 §:n 2 momentissa taikka 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia, on oikeus työttömyyden perusteella maksettavaan työt-

vaan työttömyysetuuteen, jos:

1) hän on suorittanut tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen; tai

2) hän on toiminut vähintään 21 kalenteriviikon ajan 2 a luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Koulutusta vailla olevaan nuoreen ei sovelleta 13 §:n 2 ja 3 momenttia, 14 §:n 3 momenttia eikä 2 a lukua, jos:

1) hän on jo menettänyt oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen 13 §:n 2 tai 3 momentissa taikka 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia; ja

2) hänen oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen ei ole palautunut 1 momentin perusteella.

Oikeudesta työttömyysetuuteen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta säädetään 10 luvussa.

tömyysetuuteen, jos:

1) hän on suorittanut tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen; tai

2) hän on toiminut vähintään 21 kalenteriviikon ajan 2 a luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Koulutusta vailla olevaan nuoreen ei sovelleta 13 §:n 2 momenttia, 14 §:n 3 momenttia eikä 2 a lukua, jos:

1) hän on jo menettänyt oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen 13 §:n 2 momentissa taikka 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia; ja

2) hänen oikeutensa työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen ei ole palautunut 1 momentin perusteella.

Oikeudesta työttömyysetuuteen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta säädetään 10 luvussa.

2 a luku

Työvoimapolitiitisesti moitittava menettely

6 §

Työstä kieltäytyminen työpaikan sijainnin ja työmatkan perusteella

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänen työssäkäyntialueensa ulkopuolelta tarjottua työtä, jos:

1) työpaikkaan olisi työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan saatavissa sellaisia sopivia työntekijöitä, joiden työssäkäyntialueella avoin työpaikka sijaitsee;

2) työ ei ole pysyväisluonteista toimeentulon turvaavaa kokoaikatyötä;

3) uudella paikkakunnalla ei ole saatavissa henkilölle ja hänen perheelleen sopivaa asuntoa;

4) työn vastaanottamista on työnhakijan kielitaito huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana; tai

5) henkilöllä on painava henkilökohtainen syy olla vastaanottamatta kyseistä työtä.

Henkilölle ja hänen perheelleen sopivana pidetään asuntoa, johon muuttaminen ei mer-

2 a luku

Työvoimapolitiitisesti moitittava menettely

6 §

Työstä kieltäytyminen työssäkäyntialueella

(kumotaan)

(kumotaan)

kittävästi huononna asuinolosuhteita ja josta aiheutuvat kustannukset eivät merkittävästi vähennä henkilön käytettävissä olevia tuloja. Asumnon on oltava henkilön ja hänen perheensä käytettävissä viimeistään silloin, kun henkilö ottaa vastaan työn työssäkäyntialueensa ulkopuolelta, tai viipymättä sen jälkeen.

Edellä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuna (kumotaan) painavana henkilökohtaisena syynä pidetään henkilön puolison työtä tai yrittäjätoimintaa, joka on perheen toimeentulon kannalta välttämätöntä, omaa, puolison tai lasten paikkakuntaan sidottua opiskelua tai koulunkäyntiä, lähisukulaisen tai muun läheisen henkilön huoltamista, omaa tai lähisukulaisen terveydentilaa tai muuta näihin rinnastettavaa syytä, jollaisena voidaan pitää hankittua asuntoa.

6 a §

Työstä kieltäytyminen työssäkäyntialueen ulkopuolella

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänen työssäkäyntialueensa ulkopuolelta tarjottua työtä, jos hänen päivittäisen työmatkansa kesto ylittäisi joukkoliikennevälinettä tai työnantajan järjestämää kuljetusta käyttäen kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

Henkilöllä ei ole 1 momentissa tarkoitettua pätevää syytä kieltäytyä tarjotusta työstä, jos:

1) työ on pysyväisluonteista toimeentulon turvaavaa kokoaikatyötä;

2) uudella paikkakunnalla on saatavissa henkilölle ja hänen perheelleen sopiva asunto; ja

3) henkilöllä ei ole painavaa henkilökohtaista syytä olla vastaanottamatta kyseistä työtä.

Henkilölle ja hänen perheelleen sopivana pidetään asuntoa, johon muuttaminen ei merkittävästi huononna asuinolosuhteita ja josta aiheutuvat kustannukset eivät merkittävästi vähennä henkilön käytettävissä olevia tuloja. Asumnon on oltava henkilön ja hänen perheensä käytettävissä viimeistään silloin, kun henkilö ottaa vastaan työn työssäkäynti-

alueensa ulkopuolelta, tai viipymättä sen jälkeen.

Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna painavana henkilökohtaisena syynä pidetään henkilön puolison työtä tai yrittäjätoimintaa, joka on perheen toimeentulon kannalta välttämätöntä, omaa, puolison tai lasten paikkakuntaan sidottua opiskelua tai koulunkäyntiä, lähisukulaisen tai muun läheisen henkilön huoltamista, omaa tai lähisukulaisen terveydentilaa tai muuta näihin rinnastettavaa syytä, jollaisena voidaan pitää hankittua asuntoa.

9 §

Työllistymissuunnitelman laatimistilaisuuteen saapumatta jääminen

9 §

Työllistymissuunnitelman laatimistilaisuuteen saapumatta jääminen

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä sovelletaan myös, jos työnhakija ei ole työ- ja elinkeinotoimiston tavoitettavissa toimiston määräämällä tavalla ja aikana työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimista tai tarkistamista varten.

14 §

Toistuva työvoimapoliittisesti moitittava menettely

14 §

Toistuva työvoimapoliittisesti moitittava menettely

Mitä 1–13 §:ssä sekä 2 luvun 13 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 14 §:n 3 momentissa säädetään, ei sovelleta 1 momentin mukaisen työssäolovelvoitteen aikana.

Mitä 1–13 §:ssä sekä 2 luvun 13 §:n 2 momentissa sekä 14 §:n 3 momentissa säädetään, ei sovelleta 1 momentin mukaisen työssäolovelvoitteen aikana.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

1 §

Ikä

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

1 §

Yleiset rajoitukset

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyys-etuuteen hänen:

- 1) suorittaessaan asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta;
- 2) suorittaessaan vankeusrangaistusta;
- 3) ollessaan sairaala- tai muussa tähän verrattavassa laitoshoidossa; tai
- 4) hänen ollessaan estynyt olemasta työmarkkinoilla muun näihin rinnastettavan syyn takia.

7 luku

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset

2 §

Työmarkkinatuen odotusaika

Työmarkkinatukea maksetaan 21 viikon odotusajan jälkeen. Odotusaika alkaa:

1) työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä tai sitä myöhemmästä päätoimisten opintojen päättymisestä;

2) korvauksettoman määräajan päättymisestä;

3) työssäolovelvoitteen täyttymisestä;

4) siitä ajankohdasta lukien, jona henkilön oikeus työttömyysetuuteen palautuu 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla; tai

5) työllistymistä edistävän palvelun päättymisestä, jos henkilön oikeus työttömyysetuuteen palautuu 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla työllistymistä edistävän palvelun aikana.

Odotusaikaa ei aseteta, jos:

1) henkilö on suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeisen tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen;

2) työnhakijan oikeus työmarkkinatukeen alkaa välittömästi 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä; tai

3) henkilö on saanut vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästymisen, tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:ssä tarkoitettuja erityisiä opetus- tai opiskelija-huollon palveluja ja suorittanut hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaiset opinnot.

Odotusajasta vähennetään täydet kalenteriviikot, joina henkilö on:

1) ollut työssä, joka luetaan hänen työssäoloehdoonsa;

2) työllistynyt yrittäjänä, ja työskentely luetaan hänen työssäoloehdoonsa; tai

3) odotusajan alkamista lähinnä edeltävän kahden vuoden aikana saanut työttömyysetuutta taikka joilta hänelle ei ole maksettu työmarkkinatukea odotusajan, 6 tai 7 §:ssä tarkoitetun tarveharkinnan tai 10 §:ssä säädetyn omavastuuajan takia.

Odotusaika ei kulu eikä odotusajasta 3 momentista poiketen vähennetä työmarkkinoilla oloa:

1) päätoimisen opiskelun, siihen liittyvän lomajakson tai eri oppilaitosten välisen lomajakson aikana;

2) korvauksettoman määrääjän aikana;

3) työssäolovelvoitteen aikana;

4) aikana, jona henkilölle ei makseta työmarkkinatukea 2 luvun 13 §:n 2 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa säädettyjen rajoitusten takia.

10 §

Omavastuu aika

Omavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

---

4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 2 luvun 12 pykälän mukaisen odotusajan vuoksi.

---

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

2 §

Työttömyysetuuteen oikeutettu

Työttömyysetuutta maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työn-

10 §

Omavastuu aika

Omavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

---

4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 2 §:n mukaisen odotusajan vuoksi.

---

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

2 §

Työttömyysetuuteen oikeutettu

Työttömyysetuutta maksetaan työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työn-

hakijalla ei ole työttömänä ollessaan oikeutta etuuteen, jos se johtuu:

- 1) korvauksettomasta määräajasta;
- 2) työssäolovelvoitteesta;
- 3) 2 luvun 12 §:ssä säädetystä työmarkkinatuen odotusajasta;
- 4) 2 luvun 13 ja 14 §:ssä tarkoitetusta ammatilliseen koulutukseen liittyvästä rajoituksesta;
- 5) 5 luvun 13 §:ssä tai 7 luvun 10 §:ssä säädetystä omavastuujasta; tai
- 6) 7 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitetusta tarveharkinnasta.

hakijalla ei ole työttömänä ollessaan oikeutta etuuteen, jos se johtuu:

- 1) korvauksettomasta määräajasta;
- 2) työssäolovelvoitteesta;
- 3) 2 luvun 13 ja 14 §:ssä tarkoitetusta ammatilliseen koulutukseen liittyvästä rajoituksesta;
- 4) 5 luvun 13 §:ssä tai 7 luvun 10 §:ssä säädetystä omavastuujasta;
- 5) 7 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta työmarkkinatuen odotusajasta; tai
- 6) 7 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitetusta tarveharkinnasta.

4 §

Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta

Työvoimakoulutuksen ja työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun aikana ei sovelleta 2 ja 2 a luvun säännöksiä eikä 6 luvun 8 §:ää.

4 §

Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palvelujen ajalta

Työvoimakoulutuksen ja työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun aikana ei sovelleta 2 ja 2 a luvun säännöksiä, 3 luvun 1 §:n 3 momenttia, 7 luvun 2 §:ää eikä 6 luvun 8 §:ää.

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot työttömyysetuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

18) päivät, joina työttömyysetuuden saaja on osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työvoimakoulutukseen, työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22–24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun.

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot työttömyysetuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

18) päivät, joina työttömyysetuuden saaja on osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työvoimakoulutukseen, työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22–24 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun;

19) asevelvollisuuden, siviilipalveluksen tai

vankeusrangaistuksen suorittamisen aloittaminen, joutuminen sairaala- tai muuhun tähän verrattavaan laitoshoittoon sekä muut näihin rinnastettavat seikat.

4 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon:

1) tarvittaessa 2 luvussa säädettyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä;

2) 2 a luvussa säädetystä työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä;

3) 7 luvun 3 §:ssä ja 12 §:n 2 momentissa säädetystä matka-avustuksena maksettavasta työmarkkinatuesta;

4) työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavasta etuudesta, josta säädetään 10 luvun 2 §:n 2 momentissa *sekä 3 momentin 1–4 kohdassa, 3 §:n 3 kohdassa* sekä 5 §:n 1 ja 3 momentissa;

5) työllistymistä edistävän palvelun sisällyttämisestä työnhakijan kanssa laadittuun työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan;

7) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa säädetystä opintojen todisteellisesta keskeyttämisestä sekä 5–7 §:ssä säädettyistä työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun liittyvistä edellytyksistä;

8) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua opiskelun tukiajasta, maahanmuuttajan velvollisuuksista sekä opintojen seurannasta ja keskeyttämisestä.

Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voi:

1) antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon 2 luvun 1 ja 3 §:ssä säädettyistä etuuden saamisen

4 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon:

1) tarvittaessa 2 luvussa säädettyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä;

2) 2 a luvussa säädetystä työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä;

3) 7 luvun 3 §:ssä ja 12 §:n 2 momentissa säädetystä matka-avustuksena maksettavasta työmarkkinatuesta;

4) työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavasta etuudesta, josta säädetään 10 luvun 2 §:n 2 momentissa *ja 3 momentin 1–3 kohdassa* sekä 5 §:n 1 ja 3 momentissa;

5) työllistymistä edistävän palvelun sisällyttämisestä työnhakijan kanssa laadittuun työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan;

6) *julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa säädetystä opintojen todisteellisestä keskeyttämisestä* sekä 5–7 §:ssä säädettyistä työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun liittyvistä edellytyksistä;

7) *kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua opiskelun tukiajasta, maahanmuuttajan velvollisuuksista* sekä *opintojen seurannasta ja keskeyttämisestä.*

Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voi:

1) antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon 2 luvun 1 §:ssä säädettyistä etuuden saamisen yleisistä

yleisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä;
2) muuttaa työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapolitiittisen lausunnon, joka koskee oikeutta työmarkkinatukeen, koskemaan oikeutta työttömyyspäivärahaan;

3) siirtää työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapolitiittisen lausunnon toiselle työttömyysetuutta maksavalle laitokselle;

4) korjata työ- ja elinkeinotoimiston antamassa työvoimapolitiittisessä lausunnossa olevan ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen taikka muun niihin verrattavan selvän virheen.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapolitiittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta.

Tarkempia säännöksiä työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä seikoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

12 §

Matka-avustuksen takaisinperintä

Jos henkilö eroaa työstä tai omalla menettelyllään aiheuttaa työsuhteen päättymisen *kuuden* kuukauden kuluessa sen työsuhteen alkamisesta, jonka perusteella hänelle on maksettu 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettua matka-avustusta, peritään matka-avustus takaisin,

työvoimapolitiittisista edellytyksistä;

2) antaa työvoimapolitiittisen lausunnon julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 5 §:n 2 momentissa ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettu opintojen keskeyttämisestä ja oikeudesta työttömyysetuuteen keskeytyksen ajalta;

3) muuttaa työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapolitiittisen lausunnon, joka koskee oikeutta työmarkkinatukeen, koskemaan oikeutta työttömyyspäivärahaan;

4) siirtää työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapolitiittisen lausunnon toiselle työttömyysetuutta maksavalle laitokselle;

5) korjata työ- ja elinkeinotoimiston antamassa työvoimapolitiittisessä lausunnossa olevan ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen taikka muun niihin verrattavan selvän virheen.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapolitiittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta.

Tarkempia säännöksiä työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä seikoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

12 §

Matka-avustuksen takaisinperintä

Jos henkilö eroaa työstä tai omalla menettelyllään aiheuttaa työsuhteen päättymisen *kahden* kuukauden kuluessa sen työsuhteen alkamisesta, jonka perusteella hänelle on maksettu 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettua matka-avustusta, peritään matka-avustus takaisin,

jollei takaisinperintä ole kohtuutonta. Muutoin takaisinperintään sovelletaan, mitä 10 §:ssä säädetään.

jollei takaisinperintä ole kohtuutonta. Muutoin takaisinperintään sovelletaan, mitä 10 §:ssä säädetään.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1§

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, työttömyyskassalla, työttömyys- turva-asiamiehellä sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;
- 3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1§

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, työttömyyskassalla, työttömyys- turva-asiamiehellä sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;
- 3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta;
- 4) muulta työllistymistä edistävän palvelun järjestäjältä.

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2. Jos työmarkkinoilla olon este on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta sovelletaan esteen päättymiseen asti 2 luvun 3 §:ää ja työvoimapolitiittisen lausunnon antamiseen 11 luvun 4 §:n 2 momentin 1 kohtaa sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

3. Työmarkkinatuen odotusaikaan sovelletaan 2 luvun 12 §:ää sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa, jos henkilö rekisteröityy työttömäksi työnhakijaksi, korvaukseton määräaika päättyy, työssäolovelvoite täyttyy tai henkilön oikeus työttömyysetuuteen palautuu 2 luvun 16 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ja odotusaika alkaa ennen tämän lain voimaantuloa.

4. Tämän lain 2 luvun 13 §:n 2 momentin 2 kohtaa ei sovelleta koulutusta vailla olevan nuoren menettelyyn, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

5. Jos työnhakija on menettänyt oikeutensa työttömyysetuuteen tämän lain voimaantullessa voimassa olleen 2 luvun 13 §:n 3 momentin perusteella, oikeuden palautumiseen sovelletaan, mitä 2 luvun 16 §:ssä säädetään.

6. Työstä kieltäytymiseen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 2 a luvun 6 §:ää sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

7. Jos työnhakija on menetellyt tämän lain 2 a luvun 9 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla ennen tämän lain voimaantuloa, työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta sovelletaan 2 a luvun 9 §:ää sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

8. Työmarkkinatuen omavastuuajkaan ei lueta niitä päiviä, joilta työnhakijalla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 3 momentissa säädetyn rajoituksen takia.

9. Jos työllistymistä edistävä palvelu on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa ja jatkuu yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna lain voimaantulon jälkeen, työvoimapoliittisen lausunnon antamiseen sovelletaan 11 luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohtaa sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

10. Jos työsuhde, jonka perusteella henkilölle on maksettu matka-avustusta, on alkanut ennen tämän lain voimaan tuloa, matka-avustuksen takaisinperintään sovelletaan 11 luvun 12 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa.

2.

Laki**julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 4 luvun 9 §:n 1 momentti sekä 6 luvun 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 luku

Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu

9 §

Sopimus työkokeilusta

Työ- ja elinkeinotoimisto, työkokeilun järjestäjä ja henkilöasiakas tekevät työkokeilusta määräaikaisen kirjallisen sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

- 1) työkokeilun tavoitteet;
- 2) työkokeilun suoritus aika ja -paikka;
- 3) työkokeilun päivittäinen kesto, joka voi olla vähintään neljä ja enintään kahdeksan tuntia, sekä ajoittuminen;
- 4) työkokeilun viikoittainen kesto, joka voi olla enintään viisi päivää, sekä ajoittuminen;
- 5) tehtävät, joita työkokeiluun osallistuva suorittaa työkokeilun aikana;
- 6) työkokeiluun osallistuvan ohjauksesta ja valvonnasta työpaikalla vastaava henkilö.

Ehdotus

4 luku

Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu

9 §

Sopimus työkokeilusta

Työ- ja elinkeinotoimisto, työkokeilun järjestäjä ja henkilöasiakas tekevät työkokeilusta määräaikaisen kirjallisen sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

- 1) työkokeilun tavoitteet;
- 2) työkokeilun suoritus aika ja -paikka;
- 3) työkokeilun päivittäinen kesto, joka voi olla vähintään neljä ja enintään kahdeksan tuntia, sekä ajoittuminen;
- 4) työkokeilun viikoittainen kesto, joka voi olla enintään viisi päivää, sekä ajoittuminen;
- 5) tehtävät, joita työkokeiluun osallistuva suorittaa työkokeilun aikana;
- 6) työkokeiluun osallistuvan ohjauksesta ja valvonnasta työpaikalla vastaava henkilö;
- 7) *työttömyysetuuden maksaja, jolle työkokeilun järjestäjän on ilmoitettava poissaoloista.*

6 luku

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

8 §

Työnhakijan tietojenantovelvollisuus

Työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle koulutuspalvelujen tuottajan todistus opiskelijaksi hyväksymisestä, *opintojen aloittamisesta* ja opintojen aikaisista lomajaksoista. Lisäksi työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle tarpeellinen selvitys opintojensa etenemisestä.

---

9 §

Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus

Koulutuspalvelujen tuottajan on annettava opiskelijalle todistus opiskelijaksi hyväksymisestä, *opintojen aloittamisesta*, opintojen aikaisista lomajaksoista ja opintojen etenemisestä.

---

6 luku

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

8 §

Työnhakijan tietojenantovelvollisuus

Työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle koulutuspalvelujen tuottajan todistus opiskelijaksi hyväksymisestä ja opintojen aikaisista lomajaksoista. Lisäksi työnhakijan on esitettävä työ- ja elinkeinotoimistolle tarpeellinen selvitys opintojensa etenemisestä.

---

9 §

Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus

Koulutuspalvelujen tuottajan on annettava opiskelijalle todistus opiskelijaksi hyväksymisestä, opintojen aikaisista lomajaksoista ja opintojen etenemisestä.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

3.

Laki**kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 17 §:n 4 momentti, 19 §, 22 §:n 1 momentin johdantokappale, 23 §:n 1 momentti, 46 §, 51 §:n 1 momentin 1 kohta, 82 §:n 3 momentti ja 84 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

17 §

Kotoutumissuunnitelmasta ja sen laatimisesta aiheutuvat velvollisuudet

Kotoutumissuunnitelmasta ja sen laatimisesta aiheutuvat velvollisuudet

-----
 Jos maahanmuuttaja kieltäytyy ilman pätevää syytä kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sen tarkistamisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa yksilöidysti sovitun toimenpiteeseen, hänen oikeuttaan *kotoutumistukena maksettavaan etuuteen* voidaan rajoittaa siten kuin työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään tai alentaa siten kuin toimeentulotuesta annetussa laissa säädetään.

 Jos maahanmuuttaja kieltäytyy ilman pätevää syytä kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sen tarkistamisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa yksilöidysti sovitun toimenpiteeseen, hänen oikeuttaan *työttömyysetuuteen* voidaan rajoittaa siten kuin työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään tai *toimeentulotukea* alentaa siten kuin toimeentulotuesta annetussa laissa säädetään.

19 §

19 §

Kotoutumistuki

Kotoutumissuunnitelman aikainen toimeentulo

Kotoutumistuki on maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin osallistumisen aikaisen toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu tuki.

Kotoutumistukena maksetaan työmarkkinatukea tai toimeentulotukea. Oikeus kotoutumistukeen työmarkkinatukena määräytyy työttömyysturvalain mukaisesti ja oikeus kotoutumistukeen toimeentulotukena toimeentulotuesta annetun lain mukaisesti.

Maahanmuuttajalle maksetaan kotoutumissuunnitelman ajalta työttömyysetuutta tai toimeentulotukea. Oikeus työttömyysetuuteen määräytyy työttömyysturvalain mukaisesti ja oikeus toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetun lain mukaisesti.

22 §

Omaehtoisen opiskelun tukeminen

Maahanmuuttajalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus *kotoutumistukena maksettavaan työmarkkinatukeen* tässä laissa ja työttömyysturvalaissa säädetyn edellytyksin, jos:

---

22 §

Omaehtoisen opiskelun tukeminen

Maahanmuuttajalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus *työttömyysetuuteen* tässä laissa ja työttömyysturvalaissa säädetyn edellytyksin, jos:

---

23 §

Omaehtoisen opiskelun tukemisen yleiset edellytykset

Maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä edistävän omaehtoisen opiskelun tukeminen *kotoutumistuella* edellyttää, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta taikka opiskelu tapahtuu pääasiassa suomen tai ruotsin kielellä. Kotoutumistuella voidaan tukea myös luku- ja kirjoitustaidon opiskelua.

---

23 §

Omaehtoisen opiskelun tukemisen yleiset edellytykset

Maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä edistävän omaehtoisen opiskelun tukeminen *työttömyysetuudella* edellyttää, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta taikka opiskelu tapahtuu pääasiassa suomen tai ruotsin kielellä. Työttömyysetuudella voidaan tukea myös luku- ja kirjoitustaidon opiskelua.

---

46 §

Korvaus kunnan maksamasta kotoutumistuesta ja toimeentulotuesta

Kunnalle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetulle henkilölle maksetusta 19 §:n mukaisesta kotoutumistuesta ja toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajalta.

46 §

Korvaus kunnan maksamasta toimeentulotuesta

Kunnalle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetulle henkilölle maksetusta toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajalta.

51 §

Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnalle korvataan entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan oleskeluluvan ulkomaalaislain 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella saaneen henkilön:

1) 19 §:n mukaisesta kotoutumistuesta ja toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta

51 §

Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kunnalle korvataan entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan oleskeluluvan ulkomaalaislain 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella saaneen henkilön:

1) toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta aiheutuneet kustan-

Voimassa oleva laki

toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kuuden kuukauden ajalta;

nukset enintään kuuden kuukauden ajalta;

82 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta *työmarkkinatukea* koskevaan *kotoutumistukipäätökseen* säädetään *työttömyysturvalain* 12 luvussa.

82 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta *työttömyysetuutta* koskevaan *päätökseen* säädetään *työttömyysturvalain* 12 luvussa.

84 §

Kotoutumista edistävään toimenpiteeseen osallistuvan vakuutusturva

Edellä 22 §:n tarkoitettuun maahanmuuttajan kotoutumista edistävään omaehtoiseen opiskeluun ja muihin yksilöllisesti sovittuihin toimenpiteisiin osallistuttaessa sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan *työmarkkinatukea kotoutumistukena saavalle* henkilölle korvaus valtion varoista samojen periaatteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään tapaturmasta maksettavasta korvauksesta. Korvaus suoritetaan kuitenkin vain, jos vahingon kärsineellä ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain mukaan.

84 §

Kotoutumista edistävään toimenpiteeseen osallistuvan vakuutusturva

Työttömyysetuutta saavalle edellä 22 §:ssä tarkoitettuun maahanmuuttajan kotoutumista edistävään omaehtoiseen opiskeluun ja *työmarkkinatukea saavalle* muihin yksilöllisesti sovittuihin toimenpiteisiin osallistuttaessa sattuneesta tapaturmasta tai niissä saadusta ammattitaudista suoritetaan henkilölle korvaus valtion varoista samojen periaatteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään tapaturmasta maksettavasta korvauksesta. Korvaus suoritetaan kuitenkin vain, jos vahingon kärsineellä ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .